

ნამახვანი

ელექტრონული ტენდერი

ნამახვანის ჰესის მშენებლობის გარემოზე
ზემოქმედების შეფასება, ეკოლოგიური დასკვნის
მისაღებად საჭირო დოკუმენტაციის შექმნა და საჯარო
განხილვების პროცედურების ჩატარება

CPV 71313400

სატენდერო დოკუმენტაცია

სს „ნამახვანი“
თბილისი, 2014 წ

შინაარსი:

1. ინსტრუქცია ელექტრონულ ტენდერში მონაწილეთათვის	ბვ. 3
2. დანართი №A ტექნიკური დავალება	ბვ. 11
3. დანართი №1 სატენდერო წინადადების ფასი	გვ. 34
4. დანართი №2 გამოცდილების ფორმა	ბვ. 35
5. დანართი №3 რეზიუმეების ფორმა	ბვ. 36
6. დანართი №5 რეკვიზიტების ფორმა	ბვ. 36
7. დანართი №B საბანკო გარანტიების პირობები	ბვ. 37
8. დანართი №C ხელშეკრულების ნიმუში	ბვ. 38

ინსტრუქცია

ელექტრონულ ტენდერში მონაწილეთათვის

სახელმწიფო შესყიდვების ერთიან ელექტრონულ სისტემაში (შემდგომში - სისტემა) შესყიდვის პროცედურების განხორციელების საფუძველია საქართველოს კანონი „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ (შემდგომში - კანონი) და „გამარტივებული შესყიდვის, გამარტივებული ელექტრონული ტენდერისა და ელექტრონული ტენდერის ჩატარების წესი“ (შემდგომში - „წესი“), დამტკიცებული სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის 2011 წლის 7 აპრილის № 9 ბრძანებით.

ტენდერში გამოყენებული იქნება სატენდერო წინადადების უზრუნველყოფის გარანტია (ელექტრონული გარანტია) სატენდერო განცხადებაში მითითებული სავარაუდო ღირებულების 1%-ის ოდენობით, რომლის მოქმედების ვადა განისაზღვრება მინიმუმ 160 კალენდარული დღით, ტენდერისათვის სტატუსის „წინადადების მიღება დაწყებულია“ მინიჭების ეტაპიდან.

შემსყიდველს უფლება აქვს შეისყიდოს სატენდერო დოკუმენტაციით გათვალისწინებული მომსახურების მხოლოდ ნაწილი, რაც არ წარმოშობს რაიმე პასუხისმგებლობას პრეტენდენტების მიმართ.

დავალების აღწერა

სს „ნამახვანს“ გადაეცა ცაგერის და წყალტუბოს რაიონებში ნამახვანის პესის მშენებლობის მიზნით, მდ. რიონის ენერგეტიკული რესურსების ათვისების უფლებები, რაც მოიცავს გარემოზე ზემოქმედების სრულფასოვანი შეფასების შესრულებას მოწინავე საერთაშორისო პრაქტიკასთან თავსებადი სახით.

პროექტი ითვალისწინებს ორი, ტვიშის და ნამახვანი-ჟონეთის ჰიდროელექტროსადგურისგან შემდგარი ნამახვანის პესების კასკადის მშენებლობას და ექსპლუატაციას. პროექტის ტერიტორია გადანაწილებულია საქართველოს ორი მხარის – იმერეთის და რაჭა-ლეჩხუმის და ქვემო სვანეთის სამ ადმინისტრაციულ ერთეულს (წყალტუბოს, ცაგერის და ტყიბულის მუნიციპალიტეტებს) შორის. პესების კასკადი აშენდება მდ. რიონზე და ზემოდან შემოსაზღვრული იქნება ლაჯანურის პესის ქვედა ბიეფის წყალგამყვანი არხით (357 მეტრი ზღვის დონიდან), ხოლო ქვედა მხრიდან – გუმბათპესის წყალსაცავით (200 მ ზ.დ.). კასკადის ჯამური დადგმული სიმძლავრე 410 მგვტ-ს, ხოლო სრული საანგარიშო წლიური გამომუშავება – 1,6 მილიარდ კვტ.სთ-ს შეადგენს. აქედან ტვიშის პესის დადგმული სიმძლავრეა 90 მგვტ, ხოლო საშუალო წლიური გამომუშავება – 361 გგვტ.სთ. ტვიშის პესის ენერგეტიკული სქემა მოიცავს 57 მ სიმაღლის კაშხალს, რომლითაც იქმნება 3,4 მილიონი მ³ მოცულობის წყალსაცავი, 360 მ სიგრძის გვირაბს და სააგრეგატო შენობას, რომელშიც დამონტაჟდება ბრუნავფრთიანი (კაპლანის) ტიპის 2 ტურბინა. ნამახვანი-ჟონეთის პესის დადგმული სიმძლავრეა 320 მგვტ, ხოლო საშუალო წლიური გამომუშავება – 1200 გგვტ.სთ. ამ პესის სქემაში შედიან 112 მ სიმაღლის კაშხალი და 46,4 მილიონი მ³ მოცულობის წყალსაცავი, 3600 მ სიგრძის გვირაბი და სააგრეგატო შენობა 3 რადიალურ-ღერძული (ფრენსისის) ტიპის ტურბინით. ნამახვანის პესების კასკადზე გამომუშავებული ელექტროენერგია საქართველოს ელექტროსისტემაში მიეწოდება ორჯაჭვა 220 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზით „დერჩი“, რომელიც გაივლის პროექტის ტერიტორიის მახლობლად და მიუერთდება ქ/ს „წყალტუბო-220“-ს. პროექტის განხორციელება მოითხოვს მიახლოებით 50 კმ სიგრძის

საავტომობილო გზების გადატანას და ახალი მისასვლელი და დროებით გზების მშენებლობას.

წინამდებარე ელექტრონული ტენდერი გამოცხადებული ნამახვანის ჰიდროელექტროსადგურების კასკადის პროექტის “ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების” (“ბზშ“-ს) ანგარიშის მომზადების მიზნით.

მოცემული დავალების მთავარ ამოცანას შეადგენს დამკვეთისთვის ბზშ-ს ანგარიშის მიწოდება, პროექტის შესაბამის კანონმდებლობასა და სახელმძღვანელო ინსტრუქციასთან შესაბამისად მომზადების უზრუნველსაყოფად.

პროექტი შეფასდება შემდეგ მოთხოვნებთან/დოკუმენტებთან შესაბამისობის თვალსაზრისით:

- საქართველოში მოქმედი მოთხოვნები, მათ შორის, მაგრამ არა მარტო, მოთხოვნები, რომლებიც მიესადაგებიან გარემოზე ზემოქმედების შეფასებებს, გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემას, მუშახელს, საჯარო განხილვებს, განსახლებასა და კომპენსაციების გაცემას, შრომის დაცვას, საზოგადოებრივ ჯანმრთელობას და უსაფრთხოებას და ჰიდროენერგეტიკას;
- EBRD-ის “გარემოსდაცვითი და სოციალური პოლიტიკა” (2014 წ.) და შესაბამისი “სამოქმედო მოთხოვნები”;
- ევროპის საინვესტიციო ბანკის (EIB) “ცნობარი გარემოსდაცვითი და სოციალური პრაქტიკის საკითხებში”;
- ევროკავშირის შესაბამისი დირექტივები;
- საერთაშორისო ფინანსური კორპორაციის (IFC) “ეკოლოგიური და სოციალური მდგრადობის უზრუნველყოფის საქმიანოების სტანდარტები” და “გარემოს, ჯანმრთელობის და უსაფრთხოების დაცვის ინსტრუქციები”;
- მოწინავე საერთაშორისო პრაქტიკული მეთოდები, შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის ნორმატიული დოკუმენტები და ა.შ.

ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასებისთვის გამიზნული წინამდებარე დავალების ამოცანებია:

1. შეხვედრების გამართვა შერჩეულ დაინტერესებულ მხარეებთან და “დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის გეგმის” მომზადება, ხოლო ამის შემდეგ, დახმარების გაწევა დამკვეთისთვის პროექტის განხორციელებისას აღნიშნული გეგმის მოთხოვნების შესრულებაში, რაც თავის მხრივ უზრუნველყოფს ინფორმაციის გამომზეურების და საჯარო კონსულტაციების მიმართ როგორც საქართველოს, ასევე EBRD-ის და სხვა საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების მოთხოვნების დაკმაყოფილებას.
2. “ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების” (“ბზშ“-ს) ანგარიშის და მისი ტექნიკური და არატექნიკური რეზიუმეების მომზადება, EBRD-ის, სხვა საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების და საქართველოში მოქმედი მოთხოვნების დაცვით. EBRD-ის მოთხოვნები კონკრეტულად მოიცავს ყველა “სამოქმედო მოთხოვნას” (“PR”) მე-7 და მე-9 PR-ების გარდა.
3. ანგარიშების მომზადება “მაგნე ნივთიერებების ჩაშვების/ემისიების ზღვრული დასაშვები კონცენტრაციების” და “მაგნე ნივთიერებების ემისიების სტაციონარული წყაროების და გაფრქვეული მაგნე ნივთიერებების ინვენტარიზაციის” შესახებ საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად.
4. მიწის შესყიდვის და განსახლების მოცულობის განსაზღვრა, რამაც შესაძლოა ხელი შეუწეოს დამკვეთს ნამახვანის ჰესების კასკადის პროექტის, ელექტროგადამცემი ხაზის და ქვესადგურის განთავსებისთვის საჭირო მიწის შესყიდვაში და/ან მიწაზე საჭირო უფლებების მოპოვებაში (საწყისი “განსახლების სამოქმედო გეგმის” შედგენაში),

განსახლების ჩარჩო-დოკუმენტის მომზადებისა და განსახლების საკითხების შესწავლის ჩათვლით.

5. “გარემოსდაცვითი და სოციალური სამოქმედო გეგმის” (“ESAP”) მომზადება, რომელშიც შეჯამებული იქნება პროექტის მხრიდან ყველა მოქმედი მოთხოვნის (მათ შორის ბანკის “სამოქმედო მოთხოვნების”) დაკმაყოფილების მიზნით დამკვეთის მიერ განსახორციელებელი მოქმედებები. აღნიშნული გეგმა, აგრეთვე, მოიცავს ორგანიზაციული ხასიათის მოთხოვნებს, რომელთა მიზანია დამკვეთის უზრუნველყოფა EBRD-ის “სამოქმედო მოთხოვნების” და სხვა საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების “საქმიანობის სტანდარტების” შესატყვისი შესაძლებლობებით.

კონსულტანტი შეასრულებს შემდეგ სამუშაოებს:

- კონსულტანტმა საჭიროებისამებრ უნდა იმუშაოს დამკვეთთან მისგან პროექტის და ტერიტორიის/დერეფანის შესახებ საჭირო ინფორმაციის მოპოვების მიზნით. გარდა ამისა, კონსულტანტმა, დამკვეთის მოთხოვნის შემთხვევაში, უნდა ითანამშრომლოს EBRD-ის და/ან სხვა საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტის მიერ დანიშნულ საერთაშორისო სპეციალისტ(ებ)თან (თუ ასეთ(ებ)ი დაინიშნება), სათანადო შემთხვევებში საჭირო კვალიფიციური რჩევების და მხარდაჭერის მისაღებად.
- სამუშაოები სრულდება წინამდებარე ინსტრუქციის დანართი № A-ს შესაბამისად (ტექნიკური დახმება), რომელიც უფრო დეტალურად შესაძლებელია განისაზღვროს ხელშეკრულებით.
- დამარჯვებულთან დადებული ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამუშაო (ნებისმიერი მისაწოდებელი დოკუმენტი) უნდა შესრულდეს ქართულ და ინგლისურ ენაზე.

სამუშაო 1. დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის დაგეგმვა და მხარდაჭერა

- კონსულტანტი განსაზღვრავს ბზშ-ს საწყის მოცულობას, როგორც პროექტის ტერიტორიაზე/დერეფანში არსებული, ასევე ქვეყნის მასშტაბით მოქმედი ძირითადი დაინტერესებული მხარეების იდენტიფიცირების და მათგან საწყისი ინფორმაციის გამოთხოვის მიზნით. ასეთი დაინტერესებული მხარეები მოიცავს პროექტის განხორციელების ტერიტორიაზე (მათ შორის ელექტროგადამცემი ხაზის გასწვრივ) იურისდიქციის მქონე მმართველობით ორგანოებს, პოტენციური ზემოქმედების ქვეშ მოხვედრილ მოქალაქეებს და საწარმოებს და პოტენციურად დაინტერესებულ არასამთავრობო და კერძო ორგანიზაციებს. საჭიროების შემთხვევაში, კონსულტანტი მიუბრუნდება პროექტის დერეფანს დამატებითი დაინტერესებული მხარეების გამოვლენის მიზნით.
- კონსულტანტი მოამზადებს “დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის გეგმის” სამუშაო ვერსიას, რომელშიც მოცემული იქნება გამოვლენილი დაინტერესებული მხარეების სრული ჩამონათვალი, საკონსულტაციო პროგრამის აღწერასთან ერთად, რომელიც განხორციელდება სხვადასხვა ადგილში პროექტის განხორციელების პერიოდში. აღნიშნული გეგმა უნდა უზრუნველყოფდეს დაინტერესებული მხარეების სათანადოდ იდენტიფიცირებას და მათთან საჯარო კონსულტაციების გამართვას, როგორც ეს მოითხოვება საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით, EBRD-ის მე-10 “სამოქმედო მოთხოვნით” და სხვა საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების შესაბამისი “საქმიანობის სტანდარტებით”. გეგმის ფარგლებში, კონსულტანტი საჭიროებისამებრ იმუშავებს დამკვეთთან გასაჩივრების მექანიზმის დასახვეწად, რომელიც რეალიზებადი უნდა იყოს პროექტით გათვალისწინებულ მშენებლობის და ექსპლუატაციის პერიოდებში. აღნიშნული გასაჩივრების მექანიზმი სრული მოცულობით იქნება ინტეგრირებული “დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის გეგმაში”.
- “გარემოსდაცვითი და სოციალური სამოქმედო გეგმის” გამომზეურების შემდეგ, კონსულტანტი დაეხმარება დამკვეთს დაინტერესებული მხარეების ჩართულობისთვის გამიზნული შეხვედრების დაგეგმვასა და გამართვაში. ეს მოიცავს როგორც

საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული შეხვედრების ჩატარებას, ასევე, როგორც მინიმუმ, ღია ცის ქვეშ შეკრებების მოწყობას საპროექტო დერეფანში მდებარე სოფლებში. ამასთან, თბილისში გაიმართება სულ ცოტა ერთი შეხვედრა ქვეყნის მასშტაბით მოქმედ დაინტერესებულ მხარეებთან. აღნიშნული შეხვედრებისთვის მომზადების მიზნით, კონსულტანტი შეადგენს მოკლე ბროშურას ან საინფორმაციო ფურცელს, სადაც მოცემული იქნება განცხადება შეხვედრების გამართვის შესახებ. აგრეთვე, შესაბამისი განცხადება განთავსდება რეგიონულ და ცენტრალურ გაზეთებში და დამკვეთის ვებ-გვერდზე. ასეთი რეკლამირება მოიცავს საკონსულტაციო შეხვედრებს და ბზშ-ს ანგარიშს და მასთან დაკავშირებული დოკუმენტებს (როგორებიცაა “არატექნიკური რეზიუმე”, “დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის გეგმა” და “გარემოსდაცვითი და სოციალური სამოქმედო გეგმა”). ბზშ-ს ანგარიშის სამუშაო ვერსიაზე შენიშვნების მიღების შემთხვევაში, კონსულტანტი შეადგენს მათ შემაჯამებელ ანგარიშს დამკვეთთან შეთანხმებით მომზადებულ პასუხებთან ერთად. აღნიშნული შენიშვნების და პასუხების შემაჯამებელი ანგარიში ცალკე დანართის სახით იქნება წარმოდგენილი ბზშ-ს ანგარიშის საბოლოო ვერსიაში.

სამუშაო 2. ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება

- ამ სამუშაოს ფარგლებში, კონსულტანტი მოამზადებს “ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე შეფასების” (“ბზშ“-ს) ანგარიშს საქართველოს კანონმდებლობის, EBRD-ის 2014 წლის “გარემოსდაცვითი და სოციალური პოლიტიკის” და შესაბამისი “სამოქმედო მოთხოვნების” და სხვა საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების “საქმიანობის სტანდარტების” შესაბამისად. ბზშ-ს ანგარიშს თან დაერთვება ტექნიკური და არატექნიკური რეზიუმეები, რომლებშიც მარტივი ენით შეჯამდება ინფორმაცია პროექტის, მოქმედი მოთხოვნების და ეკოლოგიურ და ადამიანურ რესურსებზე პოტენციური ზემოქმედებების შესახებ. ამავე სამუშაოს დარჩენილი ნაწილი დაეთმობა ბზშ-ს დეტალურ აღწერას.

ბზშ-ს ანგარიში, სულ ცოტა, უნდა შეიცავდეს:

- ინფორმაციას პროექტის შესახებ, სამშენებლო უბნის მონაცემების, ტექნიკური დაპროექტების დეტალების და პროექტის განვრცობის მასშტაბების მითითებით;
- პროექტით გათვალისწინებული საქმიანობებით გამოწვეული უარყოფითი ზემოქმედებების თავიდან ასაცილებელი, შემარბილებელი და საკომპენსაციო ღონისძიებების აღწერას;
- პროექტის მხრიდან გარემოზე მოსალოდნელი გავლენის ძირითადი შედეგების განსაზღვრისთვის საჭირო მონაცემებს;
- პროექტის მთავარი ალტერნატივების მიმოხილვას და, გარემოზე ზემოქმედების თვალსაზრისით უპირატესი ვარიანტის შერჩევის ძირითად მხარდამჭერ მიზეზებს;
- ბზშ-ს ანგარიშის არატექნიკურ რეზიუმეს;
- ბზშ-ს ანგარიშის ტექნიკურ რეზიუმეს¹.

სამუშაო 3. ანგარიშები “მავნე ნივთიერებების ჩაშვების/ემისიების ზღვრული დასაშვები კონცენტრაციების” და “მავნე ნივთიერებების ემისიების სტაციონარული წყაროების და გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების ინვენტარიზაციის” შესახებ

დეტალური ანგარიშების მომზადება, საქართველოს კანონმდებლობით მოთხოვნილი გამოთვლების შესრულებისა და სათანადო ინფორმაციის წარმოდგენის ჩათვლით.

სამუშაო 4. გარემოსდაცვითი და სოციალური სამოქმედო გეგმა

ამ სამუშაოს ფარგლებში, კონსულტანტი შეადგენს “გარემოსდაცვით და სოციალურ სამოქმედო გეგმას” (ESAP), რომელშიც იდენტიფიცირებული იქნება დამკვეთის მიერ EBRD-

¹ “გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ” საქართველოს კანონის შესაბამისად.

ს “სამოქმედო მოთხოვნების” და სხვა საფინანსო ინსტიტუტების სავალდებულო პირობების დაკმაყოფილების მიზნით შესასრულებელი ყველა საქმიანობა. აღნიშნულ გეგმაში არ იქნება მითითებული ყოველდღიური საქმიანობები, რომლებიც ჩვეულებრივ საჭიროა შედარებით უმნიშვნელო პრობლემების გადასაჭრელად არამედ, წარმოდგენილი იქნება პოტენციურად მნიშვნელოვანი ეკოლოგიური, ეკონომიკური და სოციალური გავლენის მქონე ზემოქმედებების თავიდან ასაცილებელი, შემარბილებელი და/ან სხვაგვარად გასაკონტროლებელი ზომები, პროექტის და დამკვეთის ორგანიზაციის დონეებზე ჯანმრთელობასთან, უსაფრთხოებასთან და მუშახელთან დაკავშირებული ზემოქმედებების ჩათვლით.

სამუშაო 5. ფიზიკური და ეკონომიკური ადგილმონაცვლეობის დაგეგმვა

დამკვეთს დასჭირდება პესების კასკადის მთელს ტერიტორიაზე/პროექტის დერეფანში არსებული მიწების შესყიდვა ან მათი განკარგვის უფლებების მოპოვება. კონსულტანტი მოიძიებს და შეაფასებს ორთოფოტოებს პროექტის ტერიტორიაზე/დერეფანში არსებული შენობა-ნაგებობების და კონკრეტული საქმიანობების გამოვლენის მიზნით, საპროექტო დერეფნიდან მათი დაშორების გამოთვლასთან ერთად. ზემოქმედების მოცულობის წინასწარი შეფასების შემადგენელი ნაწილის სახით, კონსულტანტი შეამოწმებს არიან თუ არა დაკავებული ასეთი შენობები მოსახლეობის ან მუშახელის მიერ და დაადგენს იმ შენობებს, რომლებიც განთავსებული არიან საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ დაცვის ზონებში.

კონსულტანტის არ არის ვალდებული დაადგინოს პროექტის დერეფნის საზღვრებში მცხოვრები პირების ან არსებული უძრავი ქონების მესაკუთრეების ვინაობა, რადგან ეს დამკვეთის მოვალეობებს განეკუთვნება.

ძირითადი მიგნებები ასახული იქნებიან ზემოქმედების მოცულობის საწყისი შეფასების ანგარიშში, რომელშიც მითითებული იქნება დერეფანში მდებარე შენობების რიცხვი და, თუ შესაძლებელი აღმოჩნდა, დაკავებული საცხოვრებელი შენობების რაოდენობა. დამკვეთის მიერ განხილვების და შესაბამისი შესწორებების შეტანის შემდეგ, კონსულტანტი ასახავს ამ სამუშაოს კრებსით შედეგებს ბზშ-ს ანგარიშში.

დავალების შესრულების მოსალოდნელი დაწყების თარიღი და შესრულების ვადა: მოსალოდნელია, რომ დავალების შესრულება დაიწყება 2014 წლის სექტემბრის თვეში და გაგრძელდება ხელშეკრულების დადებიდან 6 თვის განმავლობაში. სავარაუდოდ, კონსულტანტის სპეციალისტები ამ პერიოდის განმავლობაში იმუშავენ წყვეტილ რეჟიმში (დეტალური განრიგი შეთანხმდება დამკვეთსა და კონსულტანტს შორის).

დავალების შესრულებისთვის გამოყოფილი მაქსიმალური ხელმისაწვდომი თანხა: 140 000 ლარი (დღგ-ს ჩათვლით).

დამკვეთი: სს “ნამახვანო” ს/კ 406062503

მონაწილეობის უფლების შეზღუდვა: მონაწილეობის უფლება შეზღუდული არ არის.

კონსულტანტის პროფილი: ამ დავალების შესრულებისთვის მოწვეული იქნება კომპანია, რომელმაც უნდა გასწიოს მომსახურება შესაბამისი სპეციალისტებით დაკომპლექტებული მულტიდისციპლინარული გუნდის მეშვეობით.

კონსულტანტმა თვალნათლივ უნდა დაასაბუთოს, რომ ჰყავს ხელმძღვანელი პერსონალი და სპეციალისტები, რომელთაც გააჩნიათ სათანადო შესაძლებლობები ბზშ-ს

ანგარიშების და “განსახლების სამოქმედო გეგმების მომზადების” კუთხით, სასურველია – ენერგეტიკული, კერძოდ, პესების მშენებლობის პროექტებისთვის, საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების მოთხოვნებისა და ინსტრუქციების შესაბამისად. კონსულტანტს უნდა გააჩნდეს საქართველოში განხორციელებულ პროექტებზე მუშაობის გამოცდილება და შესაბამისი დოკუმენტაციის EBRD-ის მოთხოვნების, სახვა საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტების და მოწინავე საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისად შედგენისთვის აუცილებელი კვალიფიკაცია და ცოდნა.

ქვემოთ მოცემულია ამ დავალების შესრულებისთვის საჭირო მინიმალური სავალდებულო კვალიფიკაცია (ძირითადი სპეციალისტები) და გამოცდილება:

- **კონსულტანტი (საკონსულტაციო კომპანია),** გარემოსდაცვით სექტორში მუშაობის, მინიმუმ 5-წლიანი ზოგადი გამოცდილებით. უპირატესობა ენიჭება ჰიდროენერგეტიკული ობიექტების და ქვესადგურების პროექტების განხორციელებაში მონაწილეობას;
- **კონსულტანტის გუნდის უფროსი: გარემოს დაცვის სპეციალისტი** მზშ-ს ანგარიშების და განსახლების სამოქმედო გეგმების მომზადების სულ ცოტა 10-წლიანი გამოცდილებით;
- **მოკლევადიანი სპეციალისტები, მზშ-ს ანგარიშების და განსახლების სამოქმედო გეგმების მომზადების კუთხით სულ ცოტა 10-წლიანი შესაფერისი გამოცდილებით,** კერძოდ – საინჟინრო-ტექნიკურ, გარემოსდაცვით, ბიომრავალფეროვნების, სოციალურ და სხვა შესაძლო საჭირო საკითხებში.
- **სამდივნო/მხარდამჭერი პერსონალი:** კონსულტანტს მოეთხოვება დაიქირავოს პროექტის განხორციელებისთვის საჭირო ადგილობრივი მხარდამჭერი პერსონალი *სამდივნო, ზეპირი და წერილი თარგმნის და სატრანსპორტო მომსახურებების* მიღების მიზნით. ამ თანამდებობებისთვის რეზიუმეების წარმოდგენა საჭირო არ არის.

წარსადგენი დოკუმენტაცია: პრეტენდენტმა უნდა წარმოადგინოს შემდეგი დოკუმენტაცია:

1. სატენდერო წინადადების ფასი – დანართი №1 –ის შესაბამისად;
2. წინა ხუთი წლის მანძილზე მიღებული შესაბამისი გამოცდილების ან შესრულებული მსგავსი დავალებების დეტალები, დავალებების შესრულების ადგილმდებარეობები, და სრული სახარჯთაღრიცხვო ღირებულება, თითოეული დავალების ფარგლებში კონსულტანტის მიერ შესრულებული ნაწილის და შესაბამისი ღირებულების მითითებით- დანართი №2-ის შესაბამისად;
3. ინფორმაცია სულ მცირე წინამდებარე სატენდერო ფასის ოდენობით შესრულებული (დასრულებული და ჩაბარებული, არა მიმდინარე) სამუშაოს შესახებ შესაბამისი მიღება-ჩაბარების აქტების წარმოდგენით – დანართი №2-ის შესაბამისად;
4. დავალების შესრულებაში მონაწილე პერსონალის რეზიუმეები (არაუმეტეს 4 გვერდი თითო რეზიუმეზე) – ზემოაღნიშნული მინიმალური საკვალიფიკაციო მოთხოვნების (გვ.7) და დანართი №3-ის შესაბამისად.
5. რეკვიზიტების შევსებული ფორმა - დანართი №4-ის შესაბამისად;
6. პრეტენდენტმა უნდა დაადასტუროს, რომ პრეტენდენტის იურიდიული პირის ქონება არ არის დატვირთული საგადასახადო გირავნობით/იპოთეკით/ ან/და არ ადევს ყადაღა/საჯარო სამართლებრივი შეზღუდვა და შესაბამისად წარმოადგინოს შემდეგი დოკუმენტები:
 - უახლესი ამონაწერი სამეწარმეო რეესტრიდან;
 - ცნობა საჯარო რეესტრიდან, რომ არ მიმდინარეობს კომპანიის რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია;
 - ცნობა სასამართლოდან, რომ კომპანიის მიმართ არ მიმდინარეობს გაკოტრების ან სანადიის საქმის წარმოება;
 - ცნობა მომსახურე ბანკიდან ანგარიშზე საინკასო დავალების/ყადაღის არ არსებობის შესახებ.

ზემოაღნიშნული დოკუმენტების ერთობლიობა წარმოადგენს სატენდერო წინადადებას, რომელიც უნდა ატვირთოს პრეტენდენტმა სახელმწიფო შესყიდვების ერთიან ელექტრონულ სისტემაში წინადადების შეთავაზებისას, მისამართზე <http://procurement.gov.ge>.

პრეტენდენტს უფლება აქვს წარმოადგინოს მხოლოდ ერთი შეთავაზება.

სატენდერო წინადადების ფასი უნდა მოიცავდეს ყველა ხარჯს (წინამდებარე ინსტრუქციის მე-4 გვერდზე მითითებული დოკუმენტების ინგლისური და ქართული თარგმანის ჩათვლით) და გადასახადს, მათ შორის დღგ-ს.

სატენდერო წინადადების საერთო ფასი არ უნდა იყოს ერთიან ელექტრონულ სისტემაში ატვირთულ ფასზე მაღალი.

გამარჯვების შემთხვევაში, ავანსის მიღებამდე პრეტენდენტმა უნდა წარმოადგინოს საავანსო გარანტია დანართ #B-ში მოცემული მოთხოვნების გათვალისწინებით.

პრეტენდენტის მიერ ატვირთული ყველა დოკუმენტი დამოწმებულ უნდა იქნეს პრეტენდენტის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირის, ან მისი რწმუნებულის ხელმოწერით. ასევე უნდა აიტვირთოს უფლებამოსილების დამადასტურებელი დოკუმენტი.

პრეტენდენტის სატენდერო წინადადება, წარმოდგენილი უნდა იყოს დედანის სახით ქართულ ენაზე. საკვალიფიკაციო და ტექნიკური ინფორმაცია შესაძლებელია წარმოდგენილ იქნას უცხოურ ენაზე, კანონით დადგენილი წესით ქართულ ენაზე ნათარგმნი ვერსიის დართვით. სატენდერო წინადადებასთან დაკავშირებული პრეტენდენტსა და შემსყიდველს შორის გაცვლილი ნებისმიერი კორესპონდენცია შესაძლებელია წარიმართოს ქართულ, ისევე როგორც ინგლისურ ენაზე.

დაუშვებელია პრეტენდენტმა სამუშაოების 40%-ზე მეტი დაუკვეთოს ქვემონარდეს. იმ შემთხვევაში თუ პრეტენდენტი გარკვეულ სამუშაოებს დაუკვეთავს ქვემონარდეს, ის ვალდებულია სატენდერო წინადადებასთან ერთად წარმოადგინოს ყველა ის საკვალიფიკაციო დოკუმენტი, რაც მოთხოვნილია პრეტენდენტისგან.

საკონტაქტო ინფორმაცია:

სატენდერო დოკუმენტაციასთან დაკავშირებული განმარტებების მიღება პრეტენდენტს შეუძლია სატენდერო კომისიის აპარატში, მის: ქ. თბილისი, კ. ხეთაგუროვის №6, სართ. 6.
-mail info@namakhvani.ge T: 595 145533

დანართი №A

ნამახვანის ჰიდროელექტროსადგურების კასკადის პროექტი (საქართველო)

ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება

ტექნიკური დავალება

1 პროექტის მიმოხილვა

1.1 ფონური ინფორმაცია

სს “ნამახვანს” გადაეცა დასავლეთ საქართველოს იმერეთის მხარეში მდ. რიონის ჰიდროენერგეტიკული რესურსების ათვისების უფლება ცაგერისა და წყალტუბოს რაიონებში, რაც კონკრეტული ობიექტების მშენებლობის ნებართვების მოპოვების და საერთაშორისო დაფინანსების წყაროების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიზნით, მოითხოვს გარემოზე ზემოქმედების სრულფასოვან შეფასებას მოწინავე საერთაშორისო მეთოდების გამოყენებით.

მომდევნო პარაგრაფებში განსაზღვრულია გარემოზე ზემოქმედების სრულმასშტაბიანი შეფასების შესრულებისთვის შედგენილი ტექნიკური დავალება.

1.2 პროექტის აღწერა

პროექტი ითვალისწინებს ორი, ტვიშის და ნამახვანი-ჟონეთის ჰიდროელექტროსადგურისგან შემდგარი ნამახვანის ჰესების კასკადის მშენებლობას და ექსპლუატაციას. პროექტის ტერიტორია გადანაწილებულია საქართველოს ორი მხარის – იმერეთის და რაჭა-ლეჩხუმის და ქვემო სვანეთის სამ ადმინისტრაციულ ერთეულს (წყალტუბოს, ცაგერის და ტყიბულის მუნიციპალიტეტებს) შორის. ჰესების კასკადი აშენდება მდ. რიონზე და ზემოდან შემოსაზღვრული იქნება ლაჯანურის ჰესის ქვედა ბიეფის წყალგამყვანი არხით (357 მეტრი ზღვის დონიდან), ხოლო ქვედა მხრიდან – გუმბათჰესის წყალსაცავით (200 მ ზ.დ.). კასკადის ჯამური დადგმული სიმძლავრე 410 მგვტ-ს, ხოლო სრული საანგარიშო წლიური გამომუშავება – 1,6 მილიარდ კვტ.სთ-ს შეადგენს. აქედან ტვიშის ჰესის დადგმული სიმძლავრეა 90 მგვტ, ხოლო საშუალო წლიური გამომუშავება – 361 მგვტ.სთ. ტვიშის ჰესის ენერგეტიკული სქემა მოიცავს 57 მ სიმაღლის კაშხალს, რომლითაც იქმნება 3,4 მილიონი მ³ მოცულობის წყალსაცავი, 360 მ სიგრძის გვირაბი და სააგრეგატო შენობას, რომელშიც დამონტაჟდება ბრუნავფრთიანი (კაპლანის) ტიპის 2 ტურბინა. ნამახვანი-ჟონეთის ჰესის დადგმული სიმძლავრეა 320 მგვტ, ხოლო საშუალო წლიური გამომუშავება – 1200 მგვტ.სთ. ამ ჰესის სქემაში შედიან 112 მ სიმაღლის კაშხალი და 46,4 მილიონი მ³ მოცულობის წყალსაცავი, 3600 მ სიგრძის გვირაბი და სააგრეგატო შენობა 3 რადიალურ-დერძული (ფრენისის ტიპის) ტურბინით. ნამახვანის ჰესების კასკადზე გამომუშავებული ელექტროენერგია საქართველოს ელექტროსისტემაში მიეწოდება ორჯაჭვა 220 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზით “დერჩი”, რომელიც გაივლის პროექტის ტერიტორიის მახლობლად და მიუერთდება ქ/ს “წყალტუბო-220”-ს. პროექტის განხორციელება მოითხოვს მიახლოებით 50 კმ სიგრძის საავტომობილო გზების გადატანას და ახალი მისასვლელი და დროებით გზების მშენებლობას.

1.3 საქართველოს სამართლებრივი და ინსტიტუციური სისტემები

1.3.1 გარემოზე ზემოქმედების ნებართვები და მარეგულირებელი აქტები

ყველა ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაცია, რომელთა დადგმული სიმძლავრე 2 მგვტ-ზე მეტია, საჭიროებს გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მოპოვებას. აღნიშნული ნებართვა გაიცემა საქართველოს გარემოს და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს (“გარემოს დაცვის სამინისტრო”) მიერ დადგენილი პროცედურის შესაბამისად, რომელიც მოიცავს: ა) გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას (“ბზშ”), ბ) სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარებას და გ) საზოგადოების მონაწილეობას.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის მოქმედი სისტემა ეფუძნება საქართველოს კანონს “ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ” (2005), ხოლო ნებართვის გაცემის პროცედურა რეგულირდება საქართველოს მთავრობის №154 დადგენილებით დამტკიცებული “დებულებით გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის წესისა და პირობების შესახებ”.

სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების პროცედურა ძირითადად განისაზღვრება საქართველოს კანონით “ეკოლოგიური ექსპერტიზის შესახებ”, რომელიც მიღებულია 1996 წელს. აღნიშნული კანონის შესაბამისად, გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებისთვის სავალდებულო მნიშვნელობა აქვს სახელმწიფო ექსპერტიზის დასკვნას. ბზშ-ს ანგარიშის წარდგენისა და საჯარო განხილვის პროცესის დასრულების (იხ. ქვემოთ) შემდეგ, გარემოს დაცვის სამინისტრო პასუხისმგებელია სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარებაზე სპეციალისტებისგან დაკომპლექტებული კომისიის მიერ.

საქართველოში პროექტების ეკოლოგიური და სოციალური ზემოქმედების წინასწარი მოცულობის განსაზღვრის და გამოკვლევის მიმართებით კონკრეტული მარეგულირებელი მოთხოვნები არ მოქმედებს.

1.3.2 გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მომზადება

გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მომზადება პროექტის განხორციელებისთვის საჭირო ნებართვების მოპოვების პროცესის მნიშვნელოვან ნაწილს შეადგენს. საქართველოს მთავრობის №154 დადგენილების თანახმად, საქმიანობის განმახორციელებელმა, დადგენილ ვადებში და მოქმედი წესის შესაბამისად, უნდა მოამზადოს “გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში” (“ბზშ”), მოაწყოს მისი საჯარო განხილვა და მიიღოს სხვა სათანადო ზომები. საქმიანობის განმახორციელებელმა უნდა მოიწვიოს გარემოს დაცვის სამინისტრო გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესში მონაწილეობის მისაღებად, ხოლო ბზშ-ს მომზადების შემდეგ, მიმართოს მას ნებართვის გაცემის თხოვნით. აღნიშნულ დადგენილებაში ჩამოთვლილია ნებართვის მისაღებად წარსადგენი დოკუმენტები და აღწერილია ნებართვის გაცემის პროცედურა, ამ პროცესში გარემოს დაცვის სამინისტროს და ნებართვის მაძიებლის ფუნქციებთან ერთად. ნებართვის მოპოვების და გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მომზადების პროცესი მოიცავს შემდეგ საფეხურებს:

1. ბზშ-ს დოკუმენტის მომზადება. ანგარიში უნდა მომზადდეს ივენესტორის ან მის მიერ დაქირავებული გარემოსდაცვითი საკონსულტაციო კომპანიის მიერ.
2. ბზშ-ს ანგარიშის გამოშვებზე რეგიონალურ ან ცენტრალურ პრესაში განთავსებული განცხადებით. აღნიშნულ განცხადებაში მითითებული უნდა იყოს დაგეგმილი საქმიანობის მიზნები, პროექტის დასახელება და მდებარეობა, მისამართი, სადაც შეიძლება ბზშ-ს ანგარიშის გაცნობა, შენიშვნების მოწოდების საბოლოო ვადა (45 დღე წერილობითი შენიშვნების და რეკომენდაციების მოწოდებისთვის), საჯარო განხილვის ადგილი, თარიღი და დრო, ივენესტორის საკონტაქტო მონაცემები ბზშ-ს ანგარიშთან დაკავშირებით წერილობითი კომენტარების და მოსაზრებების გასაგზავნად.
3. გამოქვეყნებიდან არაუმეტეს 7 დღეში, ბზშ-ს ანგარიშის ნაბეჭდი და ელექტრონული ვერსიები უნდა მიეწოდოს გარემოს დაცვის სამინისტროს.
4. საზოგადოებას ეძლევა 45 დღე ანგარიშის გამოქვეყნებიდან კრიტიკული შენიშვნების გაგზავნისთვის.
5. გამოქვეყნებიდან არაუმეტეს 60 დღეში, შესაბამისი რეგიონის ადმინისტრაციულ ცენტრში უნდა მოეწყოს ბზშ-ს ანგარიშის საჯარო განხილვა, რომელზეც მოწვეული უნდა იყონ ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული მოსახლეობის და ადგილობრივი და ცენტრალური ორგანოების წარმომადგენლები.

6. ხუთ დღეში საჯარო განხილვის დასრულებიდან, საქმიანობის განმახორციელებელმა უნდა მოამზადოს საჯარო განხილვის ოქმი, რომელშიც ასახული იქნება საჯარო განხილვის დროს მიღებული და/ან გამოთქმული ყველა შენიშვნა და რეკომენდაცია. ოქმს ხელი უნდა მოაწერონ ინვესტორმა, ბზშ-ს ანგარიშის შემდგენმა პირმა და ადგილობრივი მუნიციპალიტეტისა და გარემოს დაცვის სამინისტროს წარმომადგენლებმა. საქმიანობის განმახორციელებელმა მხედველობაში უნდა მიიღოს მიღებული შენიშვნები/კომენტარები.
7. ბზშ-ს ანგარიშში მოწოდებული/გამოთქმული შენიშვნების გათვალისწინება დამოკიდებულია ინვესტორის გადაწყვეტილებაზე. ამასთან, იმ შემთხვევაში თუ ინვესტორი არ აპირებს გაითვალისწინოს მიღებული შენიშვნები, იგი ვალდებულია წერილობით დაუსაბუთოს მისი ამგვარი გადაწყვეტილება თითოეული შენიშვნის ავტორს. აგრეთვე, ინვესტორმა უნდა წარუდგინოს ნებართვის გამცემ ადმინისტრაციულ ორგანოს მოკლე ანგარიში, რომელშიც შეჯამებული იქნება მისი არგუმენტები, ბზშ-ს ანგარიშსა და საჯარო განხილვის ოქმთან ერთად.
8. ამის შემდეგ, გარემოს დაცვის სამინისტროს უნდა მიეწოდოს განაცხადი გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის თაობაზე, რომელსაც თან უნდა ახლდეს შემდეგი დოკუმენტები: ბზშ-ს ანგარიშის საბოლოო ვარიანტის 5 ნაბეჭდი ეგზემპლარი და 1 ელექტრონული ასლი, საჯარო განხილვის ოქმი, დაგეგმილი პროექტის განხორციელების ადგილის სიტუაციური გეგმა, ანგარიში მოსალოდნელი ემისიების/გაფრქვევების ტიპების, მოცულობების და დასაშვები ზღვრული სიდიდეების შესახებ (დაგეგმილი საქმიანობის მშენებლობის და ოპერირების ფაზაზე ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროების და მათ მიერ გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიში; დაგეგმილი საქმიანობის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ფაზებში ზედაპირულ წყლებში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმების პროექტი) (4 ეგზემპლარი), მოკლე ანოტაცია დაგეგმილი საქმიანობის თაობაზე (ტექნიკური რეზიუმე), დაგეგმილი საქმიანობის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ფაზების გარემოზე ზემოქმედების სეფასების მოკლე ანოტაცია (არატექნიკური რეზიუმე).
9. ყველა დოკუმენტის მიღებიდან 20 დღეში, გარემოს დაცვის სამინისტრო ჩაატარებს სახელმწიფო ეკოლოგიურ ექსპერტიზას და, ექსპერტიზის შედეგების საფუძველზე, გასცემს გარემოზე ზემოქმედების ნებართვას. ამის გარდა, გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის ერთ-ერთ წინაპირობას წარმოადგენს პროექტის შესაბამისი სამინისტროების მიერ გაცემული თანხმობების მოპოვება. სავარაუდოდ, ბზშ-ს ანგარიშის მომზადების პროცესში საქმიანობის განმახორციელებელი გარკვეულ ურთიერთობაში იქნება შესაბამის ორგანოებთან, საიდანაც იგი მიიღებს გარკვეულ მინიშნებებს სასურველი შემარბილებელი ღონისძიებების და პროექტთან დაკავშირებული სხვა ასპექტების თაობაზე.

1.3.3 სხვა საჭირო ნებართვები

დამატებით, პროექტის განხორციელებისთვის აუცილებელია მშენებლობის ნებართვის მიღება საქართველოს ეკონომიკის და მდგარი განვითარების სამინისტროსგან და წყალსარგებლობის ნებართვის მოპოვება. გარემოს დაცვის სამინისტროს წარმომადგენლების მიერ მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად, ეს ნებართვები 2 კვირაში გაიცემა და მეტ-ნაკლებად ფორმალური ხასიათისაა. აღნიშნული ნებართვების მოპოვების პროცესები, ჩვეულებრივ, ერთმანეთის პარალელურად მიმდინარეობს. ყველა მოთხოვნილი დოკუმენტი შედგენილი უნდა იყოს ქართულ ენაზე, ხოლო საქმიანობის განმახორციელებელი პასუხისმგებელია დოკუმენტების მომზადების და ნებართვების მიღებასთან დაკავშირებული ხარჯების დაფარვაზე.

პროექტის მასშტაბებისა და მდებარეობის მიხედვით, მშენებლობის ნებართვის მისაღებად შესაძლოა აგრეთვე საჭირო გახდეს საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს თანხმობის მიღება, რომელშიც დამოწმებული იქნება, რომ დაგეგმილი

ელექტროსადგურის ტერიტორია არ შედის ისტორიული მემკვიდრეობის ობიექტების და/ან არქეოლოგიური გათხრების დაცვის ზონაში. “კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად, არქეოლოგიური საქმიანობების, ზედამხედველობის, წინასწარი გამოკვლევის, ისტორიულ-კულტურული ღირებულების დადგენის, სამეცნიერო შესწავლის, გამოკვლევების და დაცვის ხარჯები შეტანილ უნდა იქნან ტექნიკური დაპროექტების და მშენებლობის ღირებულებაში.

2 სამუშაოს მოცულობა

2.1.1 ამოცანა და მიმოხილვა

შეფასების ამოცანას შეადგენს “ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების” (“ბზშ”) შესრულება საქართველოს კანონმდებლობის და მარეგულირებელი მოთხოვნების, მოწინავე საერთაშორისო მეთოდების (როგორებიცაა (1) “მსოფლიოს კაშხლების კომისიის”, მსოფლიო ბანკის, საერთაშორისო ფინანსური კორპორაციის აქტები, (2) “ჰიდროენერგეტიკის მდგრადობის შეფასების პროტოკოლი” (“ჰიდროენერგეტიკის საერთაშორისო ასოციაცია, 2010 წ.), ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის “გარემოსდაცვითი და სოციალური პოლიტიკა” (2014 წ.) და “საჯარო ინფორმაციის პოლიტიკა” (2014 წ.) A კატეგორიის პროექტებისთვის (www.ebrd.com), ევროპის საინვესტიციო ბანკის (EIB) “ცნობარი გარემოსდაცვითი და სოციალური პრაქტიკის საკითხებში” (www.eib.org) და საერთაშორისო ფინანსური კორპორაციის (IFC) “ეკოლოგიური და სოციალური მდგრადობის უზრუნველყოფის საქმიანობების სტანდარტები” და “გარემოს, ჯანმრთელობის და უსაფრთხოების დაცვის ინსტრუქციები” (ზოგადი ხასიათის, ელექტროენერგიის გადამცემის და განაწილების საქმიანობებისთვის) (www.ifc.org/ifcext/sustainability.nsf/Content/EnvSocStandards)

ბზშ-ს პროცესში შესწავლილ უნდა იქნან დაგეგმილი კაშხლების, წყალსაცავების და პროექტის ყველა ფაზასთან დაკავშირებული დამხმარე ინფრასტრუქტურის (მათ შორის, მაგრამ არა მარტო, მისასვლელი გზების, ელექტროგადამცემი ხაზების, გრუნტის რეზერვების და კარიერების) განთავსების ტერიტორიები. ზემოქმედების შეფასება დაფუძნებული უნდა იყოს განვრცობის მასშტაბებზე (ლოკალური/რეგიონული/ქვეყნის მასშტაბის), ხანგრძლივობაზე (ხანმოკლე, საშუალო ხანგრძლივობის, გრძელვადიანი ეფექტები) და შექცევადობაზე (დროებითი და შეუქცევადი ეფექტები). აგრეთვე, ბზშ-ს ანგარიშში შეტანილი უნდა იყოს “დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის გეგმა”, “საარსებო საშუალებების აღდგენის ჩარჩო-დოკუმენტი” (თუ მიესადაგება), “განსახლების სამოქმედო გეგმა” (თუ მიესადაგება) და “გარემოსდაცვითი და სოციალური სამოქმედო გეგმა”, რომელიც უნდა მოიცავდეს პროექტის ყველა ფაზას.

მოქმედ კანონმდებლობასა და სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად, სამუშაო უნდა შესრულდეს გარემოს დაცვის სამინისტროსთან, EBRD-სთან და IFC-სთან მჭიდრო თანამშრომლობით. დამატებითი სახელმძღვანელო ინსტრუქციები ბზშ-ს ანგარიშის მომზადების თაობაზე მოცემულია დანართში ა.

2.1.2 საკვლევი ტერიტორია

საკვლევი ტერიტორია მოიცავს:

- მდინარის მთლიან წყალშემკრებ აუზს კაშხლების ზედა წელში, სამომავლო პოტენციურ წყალსაცავებს, რამდენადაც ისინი კავშირში არიან წყალმომარგების, წყლის ხარისხის და სამომავლო წყალსაცავებში მყარი და შეტივტივებული ნატანების ტრანსპორტირების საკითხებთან, წყალსაცავ(ებ)ის გავლენის სფეროში შემავალ სხვა პოტენციურ საკითხებთან ერთად.
- სამომავლო პოტენციური წყალსაცავების განთავსების ტერიტორიებს მათი შემოგარენის ჩათვლით.
- პესების სამშენებლო ტერიტორიებს და მათ უშუალო მოსაზღვრე უბნებს, წყალმიმღების და დამხმარე ინფრასტრუქტურის, სამშენებლო უბნების, მუშების დასახლებების, მისასვლელი გზების, სამშენებლო მასალების მოპოვების ობიექტების მდინარის სისტემებს რეზერვუარების ქვედა ბიეფში და ქვემოთ. კვლევის შემადგენელი ნაწილის სახით, შესწავლილი უნდა იქნას წყალსაცავების გავლენა მდ. რიონის მიერ შავ ზღვაში შეტანილი მყარი ნატანების მოცულობაზე.

2.2 ბზშ-ს ძირითადი დავალებები – ბიოფიზიკური ასპექტები

2.2.1 კლიმატის ცვლილება

2.2.1.1 გლობალური კლიმატი

კაშხლების/წყალსაცავების მშენებლობას შეუძლია გავლენა იქონიოს კლიმატის გლობალურ ცვლილებაზე წყალსაცავებიდან ისეთი სათბურის აირების გაფრქვევის შედეგად, როგორებიცაა ნახშირორჟანგი (CO₂) და მეთანი (CH₄). ასეთი გაფრქვეული სათბურის აირების მოცულობა შეიძლება მნიშვნელოვანი იყოს, განსაკუთრებით ცხელი ამინდის პირობებში. საჭიროა შეფასდეს კაშხლებით შექმნილი წყალსაცავებიდან გაფრქვეული სათბურის აირების წილი და განხილულ იქნას ამ ემისიების შეზღუდვისთვის გამიზნული პოტენციური ღონისძიებები. მეორეს მხრივ, ჰიდროენერგეტიკულ ობიექტებზე წარმოებს ელექტროენერგიის გამომუშავება, რაც ხელს უწყობს თბოელექტროსადგურების მუშაობით გამოწვეული სათბურის აირების მოცულობის შემცირებას, რაც ასევე სათანადოდ გათვალისწინებას საჭიროებს.

2.2.1.2 ადგილობრივი კლიმატი

დაგეგმილი კაშხლების მშენებლობას შეუძლია იმოქმედოს ადგილობრივ კლიმატურ პირობებზე. საჭიროა ტემპერატურაზე, ტენიანობაზე, ზამთრის პერიოდში ნისლის წარმოქმნაზე და სხვა მსგავს ფაქტორებზე ზემოქმედების შეფასება საქართველოში არსებული წყალსაცავებიდან (მაგ., ენგურჰესის წყალსაცავიდან) მიღებული გამოცდილების გათვალისწინებით. აგრეთვე უნდა შეფასდეს ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ტერიტორიის განვრცობა და პოტენციური ეკოლოგიური და სოციალური ზემოქმედებები (როგორიცაა მაგალითად ჯანმრთელობაზე გავლენის პოტენციალის მქონე ზემოქმედებები).

2.2.2 ტყის რესურსები და მათი დაცვა

წყალსაცავების მშენებლობა განაპირობებს გარკვეულ ტერიტორიაზე არსებული ტყის საფარის განადგურებას. გარდა ამისა, ლოკალურად საჭირო იქნება ტყის გაჩეხვა ახალი გზების, წყალმიმღები ნაგებობების და პროექტის სხვა კომპონენტების მშენებლობის მიზნით. ამ მიმართებით, მხედველობაშია მისაღები საქართველოში ტყის დაცვის და მიწათსარგებლობის მარეგულირებელი სამართლებრივი აქტების მოთხოვნები, EBRD-ის “მე-6 სამოქმედო მოთხოვნასთან” (“PR 6”) და საერთაშორისო ფინანსური კორპორაციის “მე-6 საქმიანობის სტანდარტთან” (“PS 6”) ერთად, ვინაიდან ეს დოკუმენტები შეეხება ბიომრავალფეროვნებაზე პოტენციურ ზემოქმედებას.

2.2.3 ეროზიული, დატბორვის და მეწყერული ხასიათის საფრთხეები

სამშენებლო საქმიანობის შედეგად შეიძლება გაიზარდოს პროექტის ტერიტორიაზე გრუნტის ეროზიის, დატბორვის და/ან მეწყერული პროცესების გააქტიურების საფრთხეები ინტენსიური წვიმების და ზამთარში მძლავრი ზვავების ჩამოსვლის შედეგად. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს პროექტის მხრიდან ისეთ უარყოფით ზემოქმედებებს, რომლებიც ხელს უწყობენ ეროზიასა და მყარი ნატანების აკუმულირებას, ფერდობების მდგრადობის ხარისხის გაუარესებას, გზების მიმდებარე უბნების და სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების დატბორვას და ა.შ.

2.2.4 სეისმური საფრთხე

პროექტის რეგიონი ხასიათდება საშუალო ინტენსივობის სეისმური აქტივობით, რაც იწვევს მის მიდრეკილებას და დაუცველობას სხვადასხვა სტიქიური მოვლენების მიმართ, რომლებსაც გააჩნიათ ინფრასტრუქტურის და გარემოს სერიოზული დაზიანების პოტენციალი. წარსულში რეგიონში დაფიქსირებულია რამდენიმე დაბალი და საშუალო ინტენსივობის მიწისძვრა. შესაბამისად, კაშხლები უნდა დაპროექტდნენ სათანადო ანტისეისმური მახასიათებლებით, რომლებიც განისაზღვრებიან დაპროექტების კვლევების შედეგების გათვალისწინებით. ლოკალურად, სეისმური საფრთხის გამოწვევა აგრეთვე შეუძლია წყალსაცავების შევსებას, წყლის წონის მოქმედების და ფსკერქვეშა გრუნტის გეოლოგიური აგებულების შემოფოთების შედეგად. აქედან გამომდინარე, აუცილებელია კაშხლების მშენებლობით განპირობებული სეისმური საფრთხის და მასთან დაკავშირებული პოტენციური ზემოქმედების შეფასება.

2.2.5 მყარი ნატანების აკუმულირება

მდ. რიონს მის მთელს სიგრძეზე, სათავიდან შავი ზღვის შესართავამდე ძალზედ დიდი მოცულობის მყარი ნატანი გადააქვს. სავარაუდოდ, წყალსაცავების მშენებლობა გამოიწვევს წლის გარკვეულ პერიოდებში მდინარის მიერ გადატანილი მყარი ნატანის მოცულობის საგრძნობ შემცირებას, თუმცა, მდინარით მყარი ნატანის ტრანსპორტირების წლიური რეჟიმის შეძლებისდაგვარად შენარჩუნების მიზნით, წყალსაცავების კაშხლებში მოეწყობა ფსკერული წყალსაშვი ფარები. საჭიროა აღნიშნული ზემოქმედებების შეფასება და პოტენციური შემარბილებელი ზომების გათვალისწინება.

2.2.6 გარეული ცხოველები

ჰაბიტატების კარგვა და დანაწევრება, ხმაურის გაზრდილი დონეები და ტრანსპორტის მოძრაობის და ადამიანის საქმიანობების ინტენსივობის ზრდა მშენებლობის და ექსპლუატაციის პერიოდში უარყოფითად იმოქმედებს ადგილობრივ ფაუნაზე, მიგრანტი ფრინველების ჩათვლით, რომლებიც იყენებენ პროექტის ტერიტორიას შესვენების მიზნით. ამასთან ერთად, წყალსაცავების მშენებლობა განაპირობებს გარეული ცხოველებისთვის ახალი ჰაბიტატების შექმნას, რაც გარკვეულად გაზრდის პროექტის ტერიტორიის საზღვრებში სახეობრივ მრავალფეროვნებას. აღნიშნულიდან გამომდინარე, აუცილებელია ყველა როგორც დადებითი, ასევე უარყოფითი ზემოქმედების და მათთან დაკავშირებული შემარბილებელი ზომების გათვალისწინება.

2.2.7 მცენარეულობა და ჰაბიტატები

როგორც უკვე იყო აღნიშნული, მთელი კავკასიის რეგიონი მდიდარი ბიომრავალფეროვნებით გამოირჩევა. ამიტომ, პროექტის ფარგლებში ყველა მცდელობა

უნდა იქნას გამოყენებული სენსიტიურ მცენარეთა სახეობებზე, მცენარეულობაზე და ჰაბიტატებზე ზემოქმედების მინიმუმადე დასაყვანად.

2.2.8 წყლის ეკოსისტემები და თევზები

მშენებლობის და ექსპლუატაციის პერიოდებში სავარაუდოა ზემოქმედება წყლის ეკოსისტემებსა და თევზების სახეობებზე, რაც დაკავშირებულია მშენებლობის დროს შეტივტივებული მყარი ნივთიერებების დიდი კონცენტრაციებით გენერირებასთან, მდინარის გადაგდებულ მონაკვეთზე ბუნებრივი ნაკადის შეფერხებასთან, წყალსაცავიდან დაბალი ხარისხის წყლის ჩაშვებასთან, ელექტროსადგურის ქვედა ბიეფში წყლის დონის სეზონურ ცვალებადობასთან, წყლის ხანგრძლივ და შემთხვევით დაბინძურებასთან და ა.შ. ყოველივე ზემოაღნიშნულის გამო, შესაძლებელია მოხდეს მდინარის ამ მონაკვეთზე სენსიტიური სახეობების თევზების და წყლის ბიოტას სხვა კომპონენტების სერიოზული დაზიანება და გაქრობაც კი. გარდა ამისა, გარკვეულ შემთხვევების საგანს წარმოადგენს წყალსაცავის საწყისი შევსებისას მდინარის ქვედა წელში წყლის ხარჯის დროებითი მკვეთრი შემცირება თუ წყალსაცავის შევსება საკმარისად ხანგრძლივ დროში არ განხორციელდება.

2.2.9 ადგილობრივი ჰაერის ხარისხი

მშენებლობის ფაზაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე ზემოქმედება გამოწვეული იქნება სხვადასხვა სამშენებლო საქმიანობების შედეგად გენერირებული მტვრითა და ხმაურით, და გოგირდის ორჟანგის (SO_2), მყარი ნაწილაკების (PM), აზოტის ჟანგების (NO_x) და სხვა მავნე ნივთიერებების ატმოსფერული გაფრქვევებით. საჭიროა ასეთი დამაბინძურებელი ნივთიერებების ემისიების რაოდენობრივი გაანგარიშება და პოტენციური ზიანის აღწერა. სავარაუდოდ, მსგავსი ზემოქმედებების კუთხით, ყველაზე დიდი წილი მტვრით და ხმაურით გამოწვეულ დაბინძურებას ექნება, რის საწინააღმდეგოდ გათვალისწინებულ უნდა იქნას სათანადო შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება.

2.2.10 მდინარის დაბინძურება და მდინარის ჰიდროლოგიური რეჟიმი

მშენებლობის ფაზაში კაშხლების ქვედა ბიეფებში სავარაუდოა წყლის ხარისხის დაქვეითება მყარი შეტივტივებული მასალის კონცენტრაციის ზრდის (მაგალითად, შიშველი ზედაპირებიდან ჩამოსული ჩამონადენის მოქმედებით), მშენებელთა ბანაკებიდან წამოსული ჩამდინარე და ნარჩენი წყლების ჩაშვების და სახიფათო სითხეების (საწვავის, ზეთების, ტოქსიკური ნივთიერებების) გაჟონვების და ავარიული დაღვრების შედეგად. საჭიროა გარემოში აღნიშნული დამაბინძურებლების გავრცელების პოტენციალის და შესაძლო შემზღუდავი ღონისძიებების გათვალისწინება. ასევე, უნდა შეფასდეს მდინარის ჰიდროლოგიურ რეჟიმზე და წყლის ხარისხზე ზემოქმედება ჰესების ექსპლუატაციის ფაზაში.

2.2.11 კუმულატიური ზემოქმედებები

პროექტი ითვალისწინებს მდ. რიონზე ორი (ტვიშის და ნამახვანი-ჟონეთის) ჰიდროელექტროსადგურისგან შედგენილი კასკადის მშენებლობას. საჭიროა მდინარის რეჟიმზე, წყლის ხარისხზე და სხვა ეკოლოგიურ რესურსებზე ამ ორი და, აგრეთვე არსებული და ცნობილი სამომავლო ჰესების კუმულატიური ზემოქმედებების შეფასება.

ბზშ-ს ძირითად ამოცანები – სოციალურ-ეკონომიკური ასპექტები

2.3.1 სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების კარგვა

წყალსაცავების მშენებლობის ერთ-ერთ ზემოქმედებას სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების კარგვა წარმოადგენს. ამ კუთხით, საჭიროა განისაზღვროს მიწის კარგვის გონივრულ მინიმუმამდე დასაყვანი ღონისძიებები, დაკარგული მიწის სანაცვლო კომპენსირების მეთოდებთან ერთად, როგორცაა მაგალითად მახლობლად მდებარე ახალი მიწების ათვისება.

2.3.2 მდინარის პიკური ხარჯების რეგულირება

მოსალოდნელია ახალი კაშხლებიდან სარგებლის მიღება მდინარის პიკური ხარჯების გარკვეულად გაუმჯობესებული რეგულირების შესაძლებლობების გაჩენის შედეგად. უნდა შეფასდეს თუ რამდენად იქნება შესაძლებელი ასეთი გაუმჯობესებული რეგულირება და მისი კავშირი ელექტროენერგიის გენერირების მოთხოვნებთან. აგრეთვე, საჭიროა შეფასებულ იქნას პოტენციური დადებითი ზემოქმედება მიწათსარგებლობაზე და ადგილობრივ სასმელ და სარწყავ წყალმომარაგებაზე.

2.3.3 ზემოქმედება ადგილობრივ და რეგიონის ეკონომიკაზე

მშენებლობის ფაზაში მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი პოზიტიური გავლენა ადგილობრივ დასახლებების მდგომარეობაზე, რაც დაკავშირებული იქნება ადგილობრივი მოსახლეობისთვის ხელმისაწვდომი სამუშაო ადგილების გაჩენასა და სამშენებლო პერსონალისთვის მომსახურების გაწევის საჭიროებასთან. ადგილობრივად დასახლებების შესაძლებლობების ეფექტიანად გაუმჯობესების მიზნით ადეკვატური ზომების მიღების პირობით, საგრძნობად გაიზრდება შემოსავლების დონე პროექტის მიმდებარე დასახლებებში. გარდა ამისა, ახალი სამუშაო ადგილები ხელმისაწვდომი იქნება ადგილობრივი მოსახლეობისთვის პროექტის ექსპლუატაციის ფაზაშიც, რაც მოიცავს ჰესების ექსპლუატაციის და ტექნიკური მომსახურების საქმიანობებს. თუმცა, იმავედროულად პროექტის განხორციელებას შეუძლია უარყოფითი გავლენა იქონიოს ადგილობრივ ეკონომიკაზე სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის შემცირების და სხვა მსგავსი ეფექტების შედეგად. საჭიროა ადგილობრივ ეკონომიკაზე ყველა პოტენციური ზემოქმედების აღწერა.

მშენებლობის ფაზაში მოსალოდნელია მუშახელის გარედან შემოყვანა. სათანადო ზომების დაგეგმვისა და განხორციელების გარეშე, ამან შეიძლება გამოიწვიოს ჭარბი დატვირთვები ადგილობრივ ინფრასტრუქტურაზე და ა.შ. და, აგრეთვე, შექმნას დაძაბულობები ადგილობრივ მოსახლეობასთან, ჯანმრთელობის რისკების წარმოშობასთან ერთად. შესაბამისად, საჭიროა ამ მიმართებით მოსალოდნელი ზემოქმედებების და ადეკვატური შემარბილებელი ღონისძიებების აღწერა და შეფასება.

აგრეთვე, უნდა შეფასდეს პოტენციური დადებითი და უარყოფითი ზემოქმედებები ტურიზმზე, სამთო მომპოვებელ საწარმოებზე და პროექტის ტერიტორიაზე წარმოებულ სხვა ეკონომიკურ საქმიანობებზე (წყლის რესურსების არსებულ მომხმარებლებზე ზემოქმედების ჩათვლით).

2.3.4 პოტენციური ზემოქმედებები საზოგადოებრივ ჯანმრთელობაზე

საჭიროა აღიწეროს და შეფასდეს ჯანმრთელობაზე წყალსაცავებთან დაკავშირებული ყველა პოტენციური ზემოქმედება (ართრიტების, რევმატიზმის, ასთმის და გადამდები დაავადებების გარცელება).

2.3.5 კულტურული მემკვიდრეობა და ლანდშაფტი

კვლევის ფარგლებში უნდა შეფასდეს პოტენციური ურთიერთქმედება პროექტის სხვადასხვა კომპონენტებსა და მაღალი კულტურული მნიშვნელობის მქონე ობიექტებს შორის, როგორებიცაა ეკლესიები, სასაფლაოები, არქეოლოგიური ობიექტები და ა.შ. აგრეთვე, საჭიროა შესრულდეს ლანდშაფტური ხასიათის ზემოქმედებების აღწერა და შეფასება.

2.3.6 მუშახელი

უნდა აღიწეროს და შეფასდეს ყველა პოტენციური პრობლემური საკითხი, რომელიც დაკავშირებულია EBRD-ის “მე-5 სამოქმედო მოთხოვნის” (“PR5”) IFC-ის “მე-2 საქმიანობის სტანდარტის” (“PS2”) მოთხოვნების დაკმაყოფილებასთან.

2.4 ბზშ-ს ძირითად ამოცანები – საარსებო საშუალებების აღდგენის სისტემა

მიწის შესყიდვის და განსახლების ჩარჩო-დოკუმენტი, რომელიც უნდა მომზადდეს EBRD-ის მე-2 სამოქმედო მოთხოვნის და IFC-ის მე-2 საქმიანობის სტანდარტის მოთხოვნებთან თავსებადი სახით, გამიზნულია მიწის შესყიდვასთან დაკავშირებული პოტენციური ეკონომიკური ხასიათის ზემოქმედებების გადასაჭრელად. აღნიშნულ დოკუმენტში მოცემული უნდა იყოს შემდეგი სტრუქტურული ნაწილები:

- პროექტის მხრიდან მიწაზე, უძრავ აქტივებზე და ადამიანებზე ზემოქმედებების აღწერა, PR5-ში ან PS2-ში განმარტებული “ეკონომიკური ადგილმონაცვლეობის” ჩათვლით.
- სამართლებრივი ანალიზი (საქართველოში ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ქონების კომპენსირების მარეგულირებელი სამართლებრივი სისტემა და EBRD-ის PR5-თან და IFC-ის PS2-თან არსებული შეუსაბამობები (თუ არსებობს));
- პროექტის ტერიტორიაზე გავრცელებული მიწათსარგებლობის ფორმები და მასთან დაკავშირებული საკითხები;
- კომპენსაციის მიღების უფლებამოსილების განმსაზღვრელი სისტემური კრიტერიუმები (ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული თითოეული კატეგორიის აქტივებისთვის/ ადამიანებისთვის რეკომენდირებული საკომპენსაციო ღონისძიებები);
- საარსებო საშუალებების აღდგენის პოტენციური ზომების შეფასება, მათ შორის, მაგალითად, დასაქმების ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება, მცირე საწარმოების მხარდაჭერა, ტექნიკური დახმარების გაწევა სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობების წარმოებაში (როგორებიცაა მეფუტკრეობა, მეცხოველეობა, სასათბურე მეურნეობები, გასაღების ბაზრების ხელმისაწვდომობა), ეკოლოგიური ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა და ა.შ.;
- კონსულტაციების გამართვა დაინტერესებულ მხარეებთან კომპენსირების და საარსებო საშუალებების აღდგენის ღონისძიებებთან დაკავშირებულ საკითხებზე;
- სამოქმედო გეგმა, ხარჯთაღრიცხვის, განხორციელების ორგანიზების და ვადების ჩათვლით.

2.5 ბზშ-ს ძირითად ამოცანები – დაინტერესებული მხარეების ჩართულობა

ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესი მოითხოვს დაინტერესებული მხარეების და ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ჯგუფების მონაწილეობას EBRD-ის 1-ლი და მე-10 სამოქმედო მოთხოვნების და საქართველოს მოქმედი მარეგულირებელი აქტების შესაბამისად.

კონსულტანტმა უნდა მოამზადოს “ჩართულობის გეგმა”, რომელშიც წარმოდგენილი იქნება:

- საიდენტიფიკაციო ინფორმაცია ყველა დაინტერესებული მხარის და პოტენციური ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ჯგუფის შესახებ;
- ჩართულობის უზრუნველყოფის სტრატეგია, რომელიც მოიცავს ყველა შესაბამისი დაინტერესებული მხარის მონაწილეობას პროექტის მთლიან საციცოხლო ციკლში, ბზშ-ს პროცესის და მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ფაზების ჩათვლით;
- გასაჩივრების მექანიზმი;
- ბზშ-ს პროცესის ფარგლებში, ჩართულობის ხელშეწყობისთვის გაწეული ყველა საქმიანობის ჩანაწერები, დაინტერესებული მხარეების მხრიდან წამოჭრილი ეკოლოგიური და სოციალური საკითხების მიმოხილვა და ამ საკითხების ბზშ-ს პროცესში გადაჭრის გზები, შესაბამისი დოკუმენტაციის მითითებით;
- საჯარო ინფორმაციის გამომხეურების გეგმა (რა, როგორ, როდის და რა ხანგრძლივობით უნდა იქნას გამომხეურებული).

ჩართულობის გეგმა უნდა მომზადდეს შემდეგ ორ ეტაპად:

- ჩართულობის გეგმის სამუშაო ვერსიის წარდგენა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესის დასაწყისში;
- ჩართულობის გეგმის კორექტირებული ვარიანტის წარდგენა ბზშ-ს პროცესის დასასრულს, კონსულტანტის მიერ ამ პროცესში ჩართულობის ხელშეწყობის მიზნით განხორციელებული საქმიანობების გათვალისწინებით.

“ჩართულობის გეგმის” დამუშავების გარდა, კონსულტანტმა, სულ ცოტა, უნდა განახორციელოს ჩართულობის ხელშეწყობი შემდეგი საქმიანობები:

- მოკლე სასტარტო საინფორმაციო ფურცლის მომზადება ქართულ ენაზე (A4 ზომის ერთი შავ-თეთრად ნაბეჭდი გვერდი – 2000 ცალი), რომელზეც მოცემული იქნება:
 - o პროექტის მოკლე აღწერა;
 - o ბზშ-ს პროცესის და შესაბამისი მოცულობის წინასწარი განსაზღვრის დროს იდენტიფიცირებული ზემოქმედებების მოკლე აღწერა;
 - o ჩართულობის პროცესის და გასაჩივრების მექანიზმის მოკლე აღწერა.
- სამუშაო შეხვედრის (სემინარის) მოწყობა დაინტერესებულ მხარეებთან ბზშ-ს მოცულობის წინასწარი განსაზღვრის მიზნით, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებენ პოტენციური ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული სოფლების წარმომადგენლები. აღნიშნული სამუშაო შეხვედრის ორგანიზება და მხარდაჭერა ერთობლივად უნდა უზრუნველყონ კონსულტანტმა და საქართველოს მთავრობამ. შეხვედრა უნდა გაიმართოს რაიონული თვითმმართველობის ორგანოების ოფისებში და დაეთმოს პროექტის და ბზშ-ს მოცულობის წარდგენას;
- ბზშ-ს ანგარიშის არატექნიკური რეზიუმეს მომზადება ქართულ ენაზე, რომელიც წარდგენილ უნდა იქნას აღნიშნული ანგარიშის სამუშაო ვერსიასთან ერთად (A4 ზომის შავ-თეთრად ნაბეჭდი 5-10 გვერდის მოცულობით – 2000 ცალი);
- სამუშაო შეხვედრის (სემინარის) მოწყობა დაინტერესებულ მხარეებთან (პოტენციური ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული სოფლების წარმომადგენლების მონაწილეობით) ბზშ-ს ანგარიშის გაცნობის მიზნით. აღნიშნული მეორე ერთდღიანი სამუშაო შეხვედრა უნდა მოეწყოს ბზშ-ს ანგარიშის სამუშაო ვერსიის ოფიციალური წარდგენის შემდეგ, კონსულტანტის და საქართველოს მთავრობის ორგანიზებით და ხელშეწყობით, რაიონული თვითმმართველობის ორგანოების ოფისებში და დაეთმოს ბზშ-ს ანგარიშის სამუშაო ვერსიაში მოცემული მიგნებების გაცნობას და განხილვას.

2.6 ბზშ-ს ძირითად ამოცანები – გარემოსდაცვითი და სოციალური სამოქმედო გეგმა (ESAP)

ზემოქმედებების შეფასების შედეგად გამოვლენილი მიგნებების საფუძველზე, კონსულტანტმა უნდა მოამზადოს მოკლე და მარტივად გაკონტროლებადი “გარემოსდაცვითი და სოციალური სამოქმედო გეგმა” EBRD-ის PR1-ის შესაბამისად, რომელშიც ყურადღება გამახვილდება შემდეგ კომპონენტებზე:

- პესების მშენებლობის და ექსპლუატაციის ფაზებში ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე პოტენციური ზემოქმედებების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ეკოლოგიური და სოციალური სარგებლის უზრუნველყოფის და გარემოს ხარისხის და ბიოლოგიური მრავალფეროვნების გაუმჯობესების მიზნით რეალურად განხორციელებადი ღონისძიებები;
- რეალური შესაძლებლობების ფარგლებში, სოციალურ-ეკონომიკური სარგებლის მიღების და მდგომარეობის გაუმჯობესების შესაძლებლობების ხელშეწყობი და/ან უზრუნველსაყოფი ღონისძიებები;
- მშენებლობის და ექსპლუატაციის ფაზებში განსახორციელებელი სამონიტორინგო პროგრამები;
- განსაკუთრებული სიტუაციებისთვის დამუშავებული სამოქმედო პროცედურები და მართვის გეგმები, რომლებიც გამიზნულია მშენებლობის და ექსპლუატაციის ფაზებში მომხდარ სახიფათო მოვლენებზე რეაგირებისთვის, როგორებიცაა წყალდიდობის და დაბინძურების მართვა, გარემოში მოხვედრილი პოტენციური დამაბინძურებელი ნივთიერებების შეკავება და ა.შ.;
- საჯარო ინფორმაციის გავრცელების პროგრამის მიმოხილვა, რომლის მიზანს შეადგენს ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ადამიანების ინფორმირება პროექტით გამოწვეული ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედებების განვითარების შესახებ.

2.7 ელექტროგადამცემი ხაზების ეკოლოგიური და სოციალური ზემოქმედების შეფასება

ელექტროგადამცემი ხაზების ზემოქმედების შეფასება შეიძლება შესრულდეს პესების ძირითადი ზემოქმედებებისთვის მომზადებული ბზშ-ს ანგარიშის შემადგენელი ნაწილის სახით ან დამოუკიდებლად. დამოუკიდებლად შეფასების შემთხვევაში, ელექტროგადამცემი ხაზებისთვის მომზადებული ბზშ-ს ანგარიშში ინტეგრირებული უნდა იყოს ზემოთ მოცემული 2.3-2.7 პარაგრაფების მოთხოვნები.

3 წარსაღბენი ეტაპობრივი ანგარიშები და შესაბამისი ვადები

სულ ექვსი თვე.

ანგარიშების წარდგენის და სამუშაო შეხვედრების (სემინარების) მოწყობის განრიგი:

- ნულოვანი თვე: სამუშაოს დაწყების შესახებ შეტყობინების გაგზავნა
- 1-ლი თვე:
 - o დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის შესახებ ანგარიშის სამუშაო ვერსიის მომზადება
 - o ბზშ-ს მოცულობის შესახებ საინფორმაციო ფურცლის გამოცემა
 - o სემინარის მოწყობა ბზშ-ს მოცულობის საკითხებზე
- მე-2-დან მე-4-მდე (ჩათვლით) თვეები: საველე გამოკვლევების შესრულება და ბზშ-ს/”მიწის შესყიდვის და განსახლების ჩარჩო-დოკუმენტის” დამუშავება
- მე-5 თვე:

- ბზშ-ს ანგარიშის სამუშაო ვერსიის მომზადება, “გარემოსდაცვითი და სოციალური სამოქმედო გეგმის” (ESAP) ჩათვლით;
- “მიწის შესყიდვის და განსახლების ჩარჩო-დოკუმენტის სამუშაო ვარიანტის მომზადება;
- ბზშ-ს საინფორმაციო ფურცლის მომზადება;
- სემინარის მოწყობა ბზშ-სთან დაკავშირებულ საკითხებზე
- მე-6 თვე:
- ბზშ-ს საბოლოო ვარიანტის მომზადება;
- “მიწის შესყიდვის და განსახლების ჩარჩო-დოკუმენტის” საბოლოო ვარიანტის მომზადება;
- “დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის გეგმის” მომზადება, ბზშ-ს მომზადების/განხილვის პროცესში დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობის შედეგების გათვალისწინებით.

4 პროექტის გუნდი

ქვემოთ წარმოდგენილია მოთხოვნები მოცემული დახმების შესრულებისთვის საჭირო გამოცდილებისა და ცოდნის შესახებ:

- **ბზშ-ს გუნდის უფროსი**, ჰიდროენერგეტიკული პროექტების ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასებასთან დაკავშირებული სულ ცოტა 10-წლიანი გამოცდილებით; სასურველია ამ მიმართულებით გარდამავალი ეკონომიკის ქვეყნებში მუშაობის გამოცდილების ფლობა;
- **ინჟინერ-გეოტექნიკოსი**, ჰიდროენერგეტიკულ პროექტებში მონაწილეობის სულ ცოტა 10-წლიანი გამოცდილებით;
- **ჰიდრაულიკის/ჰიდროლოგიის სპეციალისტი**, ჰიდროენერგეტიკულ და მდინარეების აუზების წყლის რესურსების მართვის პროექტებში მუშაობის რამდენიმეწლიანი გამოცდილებით;
- **წყლის რესურსების მართვის სპეციალისტი**, სათევზე მეურნეობებში და წყლის ეკოლოგიურ საკითხებზე მუშაობის გამოცდილებით;
- **სპეციალისტი სოციალურ საკითხებში**, გარდამავალი ეკონომიკის ქვეყნებში ჰიდროენერგეტიკული პროექტების განხორციელების პროცესში წარმოქმნილ მიწათსარგებლობის და სოციალურ საკითხებზე მუშაობის მნიშვნელოვანი გამოცდილებით;
- **სხვა ადგილობრივი სპეციალისტები**, ა) ჰიდროენერგეტიკულ, ბ) საჯარო განხილვების მოწყობის და გ) ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების სამუშაოებში მონაწილეობის სულ ცოტა 5-წლიანი გამოცდილებით.

5 კონსულტანტის ტექნიკური წინადადება

კონსულტანტი შეირჩევა სათანადო გამოცდილების ფლობის და სამუშაოს შესრულებისთვის ხელმისაწვდომობის და შემოთავაზებული ყველაზე დაბალი ფასის გათვალისწინებით. კონსულტანტს მოეთხოვება წერილობითი სახით წარმოადგინოს საკუთარი წინადადება, რომელსაც თან უნდა დაერთოს მისი სპეციალისტების რეზიუმეები და კომპანიის გამოცდილების ამსახავი ინფორმაცია.

კონსულტანტისგან მოსალოდნელია EBRD-სთან და სხვა საერთაშორისო ფინანსურ ინსტიტუტებთან მუშაობის გამოცდილებისა და ჰიდროენერგეტიკული პროექტების ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების კუთხით საექსპერტო ცოდნის/უნარების ფლობა. კონსულტანტის წამყვან სპეციალისტებს ეკოლოგიურ და სოციალურ საკითხებში უნდა გააჩნდეთ შესაბამისი მიმართულებებით მუშაობის სულ ცოტა 10-წლიანი გამოცდილება და საკმარისი ცოდნა პროექტის რეგიონის შესახებ.

ვინაიდან დოკუმენტაციის გარკვეული ნაწილი რუსულ ენაზე შეიძლება იყოს შედგენილი, კონსულტანტის ჯგუფს დასჭირდება ასეთ დოკუმენტებთან მუშაობისთვის საკმარისი შესაძლებლობები. კონსულტანტი ვალდებულია იყოლიოს ინფორმაციის დამუშავებისა და თარგმანისთვის საკმარისი რაოდენობის და ტექნიკური კვალიფიკაციის მქონე პერსონალი. დავალების შეზღუდულ ვადებში შესრულების საჭიროებიდან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია კონსულტანტის პერსონალის და რესურსების სწრაფი მობილიზების უზრუნველყოფა.

შემოთავაზებული სპეციალისტების რეზიუმეებში მოცემული უნდა იყოს გამოცდილება ეკოლოგიურ და სოციალურ შეფასებებში, ჰიდროენერგეტიკულ პროექტებში, რეგიონში წარმოებულ საქმიანობებში და მსგავს დავალებებში მონაწილეობის კუთხით და, აგრეთვე, EBRD-ის “გარემოსდაცვითი და სოციალური” სტრატეგიების, სტანდარტების და მოთხოვნების გააზრება.

დანართი ა: EBRD-ის A კატეგორიის პროექტებისთვის მომზადებული გზის ანბარიშის სანიმუშო სტრუქტურა

არატექნიკური რეზიუმე

მოკლე შემაჯამებელი აღწერა, რომელიც მოიცავს გეგმიურ პროექტს, მის დასაბუთებას, არსებულ გარემოს, გავლენის ტერიტორიას, მნიშვნელოვან ეკოლოგიურ და სოციალურ ზემოქმედებებს, პრობლემურ საკითხებს და მათი გადაჭრის შესაძლებლობებს, გარემოსდაცვითი და სოციალური სამოქმედო გეგმის საკვანძო ასპექტებს, ნარჩენ რისკებს/პრობლემებს, დამკვეთის/პროექტის მდგომარეობას პროექტთან დაკავშირებული ეკოლოგიური და სოციალური ასპექტების მართვის მიმართ, სამონიტორინგო საქმიანობების ჩათვლით. იქვე აქცენტი უნდა გაკეთდეს საინფორმაციო მასალების ნაკლულობაზე (თუ ამას ადგილი ექნება), რაც მოითხოვს დამატებითი კვლევების ჩატარებას.

საოპერაციო სტრუქტურა

გარემოს მდგომარეობის და სოციალური ზემოქმედების შეფასების პოლიტიკის და სამართლებრივი და ადმინისტრაციული საფუძვლების მიმოხილვა, რომელიც მოიცავს ბანკის მიერ დადგენილ ეკოლოგიურ და სოციალურ მოთხოვნებს, შესაბამისი რეგიონალური/გლობალური კონვენციების და ხელშეკრულებების მოთხოვნებთან ერთად. ინფორმაციის გამომზეურების და საჯარო კონსულტაციების გამართვის ვადების და საშუალებების მიმოხილვა “დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის გეგმაზე” მინიშნებით. აგრეთვე, საჭიროა EBRD-ის დირექტორთა საბჭოს მიერ პროექტის განხილვის ვადების გათვალისწინება.

- ბანკის მონაწილეობა პროექტში
- საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების მოქმედი მოთხოვნები ეკოლოგიური და სოციალური ზემოქმედების შეფასების კუთხით
- მასპინძელი ქვეყნის (საქართველოს) და საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ გამოცემული მარეგულირებელი აქტები, სტანდარტები, სახელმძღვანელო ინსტრუქციები და შესაბამისი საერთაშორისო ხელშეკრულებები.

პროექტის აღწერა

დაგეგმილი პროექტის ზუსტი აღწერა და მდებარეობის მითითება განახლებული ინფორმაციის გამოყენებით, შესაბამისი გეოგრაფიული, ეკოლოგიური და სოციალურ-ეკონომიკური კონტექსტების მიმოხილვასთან ერთად. აქვე ნაჩვენები უნდა იყოს არის თუ არა პროექტი ფართომასშტაბიანი განვითარების პროგრამის შემადგენელი ნაწილი, რომელიც მოიცავს მიწათსარგებლობის დაგეგმვას.

ბზშ-ს ანგარიშის ამავე ან მომდევნო ნაწილებში კონსოლიდირებულად უნდა იქნას განხილული პროექტის ალტერნატივები,

არსებული გარემოს აღწერა

პროექტის გავლენის ტერიტორიაზე არსებული ფიზიკური და ბუნებრივი გარემოს შესაბამისი ასპექტების და სოციალური და სოციალურ-ეკონომიკური პირობების აღწერა იძლევა ფონურ მონაცემებს, რომლებიც მომავალში გამოიყენებიან ზემოქმედებების შეფასების მიზნით. ამ მიმართებით, საჭიროა ზემოქმედების არსებული რეცეპტორების და წყაროების სათანადოდ აღწერა, შემდეგი კომპონენტების შემადგენლობით:

- კლიმატური პირობები
- გეომორფოლოგია და გეოლოგია
- მიწათსარგებლობა და განსახლების ფორმები
- წყლის რესურსები:

ზედაპირული წყლები

გრუნტის წყლები

- ბიოლოგიური და ეკოლოგიური რესურსები:

ფლორის და ფაუნის ძირითადი სახეობები

დაცული, წითელ წიგნში/ნუსხაში შეტანილი და/ან საფრთხის წინაშე მყოფი სახეობები

ეკოსისტემებთან დაკავშირებული პრობლემები

არსებული ეკოლოგიური დატვირთვები (კლიმატის ადაპტაციის ჩათვლით)

- ლანდშაფტური და ვიზუალური ზემოქმედებები (შუქის გავრცელების ზემოქმედების ჩათვლით, თუ აღვილი ექნება)
- ჰაერის ხარისხი და არსებული ემისიური დატვირთვა
- ხმაური და ვიბრაცია
- სოციალური და სოციალურ-ეკონომიკური საკითხები:

დემოგრაფია (მოსახლეობა, ტენდენციები, ასაკობრივი/სქესობრივი განაწილება, მიგრაცია)

სოციალური შემადგენლობა (ეთნიკური, კლანური/ტომობრივი სტრუქტურა, უმცირესობების ჯგუფები)

ძალაუფლების განაწილება და მმართველობასთან დაკავშირებული საკითხები

კონფლიქტები და სოციალური დაძაბულობები

ნამახვანის ჰესი – საქართველო – ტექნიკური დაფალება ბზშ-ს მომზადებაზე

მიწაზე საკუთრება და მიწათმოქმედება

ეკონომიკური საქმიანობები (ნებადართული და უნებართვო)

განათლება

მოსახლეობის ჯანმრთელობის კრებსითი მახასიათებლები

გენდერული საკითხები

მოწვევადი ჯგუფები

კულტურული მემკვიდრეობა

საზოგადოებრივი ჯანმრთელობა, უსაფრთხოება და უშიშროება

- შრომის დაცვა და უსაფრთხოება
- მუშახელთან დაკავშირებული საკითხები და სამუშაო პირობები (PR 2-ის შესაბამისად)

პოტენციური ზემოქმედებები

პოტენციური ეკოლოგიური და სოციალური ზემოქმედებების იდენტიფიცირება, რომლებიც შეიძლება დაკავშირებული იყოს გეგმიურ პროექტთან და მის განხორციელებად ალტერნატივებთან, არაპიდრადირი და კუმულატიური ხასიათის ზემოქმედებების ჩათვლით. გონივრული არგუმენტირების პირობით, არასავარაუდო და/ან უმნიშვნელო ზემოქმედებები უნდა გამოირიცხოს განხილვიდან.

- ლოკალური განვითარების ზემოქმედებები
- ქვეყნის მასშტაბის ზემოქმედებები
- ტრანსსასაზღვრო და გლობალური ზემოქმედებები

ალტერნატივების ანალიზი

პროექტის სისტემური შედარება მდებარეობის, ტექნოლოგიური ან დაპროექტების თვალსაზრისით განსხვავებულ ალტერნატივებთან გარემოზე პოტენციური ზემოქმედებების თვალსაზრისით. ეს აგრეთვე მოიცავს “არაფრის კეთების” ალტერნატივის განხილვას. თუ შეეფერება, უნდა ჩატარდეს ალტერნატიული საწარმოო მეთოდების ეკონომიურობის ანალიზი (მაგალითად, ელექტრონერგიის გენერაციის პროექტებისთვის).

ზემოქმედებების და პრობლემური საკითხების მახასიათება

ანგარიშის ეს ნაწილი უნდა დაეთმოს გარემოზე დადებითი და უარყოფითი ზემოქმედებების იდენტიფიცირებას და დახასიათებას, მათი ამპლიტუდის, მნიშვნელოვნების, შექცევადობის, განვრცობის და ხანგრძლივობის ჩათვლით და, აგრეთვე, კუმულატიური ზემოქმედებების წარმოშობის შესაძლებლობის გათვალისწინებით. შეძლებისდაგვარად უნდა იქნას გამოყენებული რაოდენობრივი მონაცემები. ამავე თავში წარმოდგენილი უნდა იყოს გარემოს მდგომარეობის გაუმჯობესების შესაძლებლობები, ძირითადი განუზღვრელობები და ნაკლები მონაცემების ჩამონათვალი.

ეკოლოგიური და სოციალური ზემოქმედებები უნდა განისაზღვრონ და დახასიათდნენ პროექტის განხორციელების შემდეგი ცალკეული ეტაპების მიხედვით:

- წინასამშენებლო ფაზა
- მშენებლობა
- ექსპლუატაცია და ტექნიკური მომსახურება
- ექსპლუატაციიდან გამოყვანა და/ან დახურვა და აღდგენა

პროექტის განხორციელებაში **მესამე მხარეების**, მაგალითად – კონტრაქტორების, მონაწილეობის შემთხვევაში, განხილულ უნდა იქნას მათი ფუნქციები და პროექტის მხრიდან მათ საქმიანობაზე კონტროლის შესაძლებლობები/მოცულობა.

პროექტის მიერ გამოყენებული რესურსების ეკოლოგიური სენსიტიურობის შემთხვევაში, ან თუ იაფი მუშახელი პროექტის კონკურენტუნარიანობის უზრუნველყოფისთვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე ფაქტორს წარმოადგენს, ანგარიშის ამავე ნაწილში მიმოხილული უნდა იქნას პროექტის ძირითადი ფუნქციონალური კომპონენტებისთვის აუცილებელ **მიწოდების ჯაჭვთან** დაკავშირებული საკითხები.

ზემოქმედებები გარემოზე და პრობლემური საკითხები

დაბინძურება

ბიომრავალფეროვნება

ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვა

რეგიონალური და ტრანსსასაზღვრო განვრცობის ზემოქმედებები

სათბურის აირების ატმოსფერული გაფრქვევები

კლიმატის ცვლილება და მასთან ადაპტირება

სოციალური ხასიათის ზემოქმედებები და პრობლემური საკითხები

სხვადასხვა პერიოდებში მოსალოდნელია ზემოქმედებების და პრობლემური საკითხების წარმოქმნა საზოგადოებრივი ჯანმრთელობისა და სოციალურ-ეკონომიკური პირობების

მიმართებით, რომლებიც სავარაუდოდ დაკავშირებული იქნებიან ერთმანეთთან და ეკოლოგიური ხასიათის ზემოქმედებებთან. შესაბამისად ეს საკითხები საჭიროებენ შეფასებაში ინტეგრირებას.

მუშახელი და სამუშაო პირობები

მოსახლეობის ადგილმონაცვლეობა

- მიწის, უძრავი ქონების და/ან ეკონომიკური აქტივების დროებით ან მუდმივად შეძენა (იხილეთ “ინსტრუქცია არანებაყოფილობითი განსახლების შესახებ”)
- ტერიტორიის მუდმივად დატოვება / ტერიტორიაზე შემოსვლა (მიგრაციული პროცესები)

ეკონომიკური საკითხები

- ზემოქმედება ეკონომიკურ აქტივებზე, მიწის ჩათვლით
- სამუშაო ადგილების გაუქმება
- სამუშაო ადგილების შექმნა: დროებითი – მშენებლობის პერიოდში ან მუდმივი – ექსპლუატაციის ფაზაში
- არაპიდრავირი სამუშაო ადგილების შექმნის პოტენციალი, მაგალითად ქვეკონტრაქტებით გაწეული მომსახურების ფარგლებში
- განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია არაფორმალურ სექტორზე გავლენის მქონე პოტენციური ზემოქმედებების გულმოდგინედ შესწავლა, ვინაიდან პროექტის განხორციელებით გამოწვეულ ცვლილებებს შეუძლიათ მნიშვნელოვნად იმოქმედონ მოწყვლადი ადამიანების საარსებო საშუალებებზე

საზოგადოებრივი ჯანმრთელობა, უსაფრთხოება და უშუშროება

ბზშ-ს ანგარიშში იდენტიფიცირებული უნდა იყოს პროექტის გავლენა ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ დასახლებებში მცხოვრები ადამიანების ჯანმრთელობაზე. ამ მხრივ მხედველობაშია მისაღები რიგი ასპექტები, როგორებიცაა:

- გადამდები დაავადებების ზრდის პოტენციალი
- პროექტის განხორციელების შედეგად შექმნილი პირობები, რომლებიც იწვევენ ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუარესებას
- როგორია პროექტის გავლენა ჯანდაცვის მომსახურების ფიზიკურ ხელმისაწვდომობაზე, ანუ ხომ არ იწვევს პროექტის განხორციელება ჯანდაცვის ობიექტებიდან მოწყვეტას?

მნიშვნელოვანია მოპოვებულ იქნას ფონური ინფორმაცია ზემოქმედების ტერიტორიაზე მდებარე დასახლებების მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ. ეს შესაძლებელს გახდის ჯანმრთელობის კუთხით მომხდარი ცვლილებების უფრო ზუსტ გაზომვას და მიზეზობრივი კავშირების განსაზღვრას.

განათლება

- პროექტის გავლენა საგანმანათლებლო ობიექტების ფიზიკურ ხელმისაწვდომობაზე. ხომ არ გამოიწვევს პროექტი საგანმანათლებლო ობიექტებისგან მოწყვეტას?
- არსებობს საგანმანათლებლო ობიექტების მიერ პროექტის მხრიდან სარგებლის მიღების შესაძლებლობა?

სოციალური ხასიათის კონფლიქტები

რესურსების განვითარებასა და ათვისებასთან დაკავშირებული პროექტების განხორციელებას ხშირად თან ახლავს დასახლებებში დაძაბულობების წარმოშობა, განსაკუთრებით, როდესაც ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული მოსახლეობა დაბალი ეკონომიკური განვითარებით ხასიათდება და რესურსების ხელმისაწვდომობა შეზღუდულია. ფონური მდგომარეობის შესწავლისას, სოციალურ-ეკონომიკური მახასიათებლების და სოციალური დინამიკის შესახებ ინფორმაციის გამოყენებით უნდა დადგინდეს კონფლიქტების დეტალური ანალიზის შესრულების საჭიროება. ამ პროცესში სასურველია გაირკვეს:

- რა ინტერესები აქვთ სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებს და როგორია მათი ერთმანეთის მიმართ დამოკიდებულება?
- სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებს შორის კონფლიქტური სიტუაციების წარმოშობის მიზეზები.
- ექნება თუ არა მოსახლეობას გავლენა რესურსების განაწილებაზე?

გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესში უნდა იდენტიფიცირდეს არსებული სოციალური და ეკონომიკური ხასიათის დაძაბულობები და, პროექტის განხორციელების შედეგად, მათი კონფლიქტურ სიტუაციებში გადაზრდის პოტენციალი.

გენდერული საკითხები

ხშირად, სოციალური ხასიათის ზემოქმედებები ძალზედ განსხვავებულად აღიქმება მამაკაცებისა და ქალების მიერ. გენდერული ანალიზის მამაკაცებისთვის და ქალებისთვის ცალ-ცალკე ჩატარების ნაცვლად, ბზშ-ს მიზანია გენდერული საკითხების განხილვა ანალიზის ყველა ეტაპზე. გარკვეულ გარემოებებში, პროექტის ხასიათიდან ან საზოგადოების სოციალურ-კულტურული და ეკონომიკური კონტექსტიდან გამომდინარე, პროექტმა შეიძლება უფრო მეტად უარყოფითი გავლენა იქონიოს მამაკაცებზე ვიდრე ქალებზე. გენდერული ანალიზის შესრულებისას მნიშვნელოვანია ზემოქმედების კუთხით, მსგავსი განსხვავებების სრულფასოვნად გააზრება. ამ მიზნით, უნდა დაისვას შემდეგი კითხვები:

- როგორია ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ ტერიტორიაზე მცხოვრები ქალების და მამაკაცების სოციალური და ეკონომიკური ფუნქციები?
- მოახდენს თუ არა პროექტი უარყოფით ზემოქმედებას მამაკაცების და ქალების სოციალურ და ეკონომიკურ ფუნქციებზე?
- რა ინსტიტუციური ღონისძიებებია გატარებული ქალებთან კონსულტირების მიზნით?
- გააჩნიათ თუ არა ქალებს და მამაკაცებს პროექტით განპირობებული სიკეთეებით სარგებლობის თანაბარი შესაძლებლობები?
- არსებობს თუ არა დაბრკოლებები, რომლებიც ხელს უშლიან ქალების ჩართულობას და, თუ არსებობს, როგორც შეიძლება მათი გადალახვა საზოგადოებაში დაძაბულობების გამოწვევის გარეშე?

ძირძველი მოსახლეობა

თუ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების მოცულობის წინასწარი კვლევის პროცესში გამოვლინდება ძირძველი მოსახლეობის არსებობა, ანგარიშის ფონური მონაცემების ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია, რათა განისაზღვროს ძირძველი

მოსახლეობის დაცვის გეგმის მომზადების საჭიროება. ძირძველ მოსახლეობაზე პროექტის ზემოქმედებასთან დაკავშირებული დეტალური მოთხოვნები იხილეთ EBRD-ის “მე-10 სამოქმედო მოთხოვნაში”.

ზემოქმედებების შერბილება, შეფასება და შესაბამისი პრობლემური საკითხები

ამ ნაწილში მიმოხილული უნდა იყოს ეკონომიურად განხორციელებადი ღონისძიებები, რომლებიც გამიზნულია გარემოზე ზემოქმედებების თავიდან აცილების ან მისაღებ ღონებამდე შერბილებისთვის და სხვა გარემოსდაცვითი ხასიათის პრობლემური საკითხების გადაჭრისთვის, როგორებიცაა მუშახელის ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების პირობების გაუმჯობესების, სხვადასხვა უწყებების ურთიერთკოორდინირების, საზოგადოების ჩართულობის და აღმასრულებელი ორგანიზაციის / სახელმწიფო ორგანოების / პროექტის სპონსორის / დასახლებების ინსტიტუციური გაძლიერების და ტრენინგის საჭიროებები. აგრეთვე, განხილული უნდა იყოს პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ ტერიტორიაზე გარემოსდაცვითი საკითხების მოგვარების ხელშეწყობი ზომები. ამავე თავში აღწერილ უნდა იქნას მოსახლეობაზე გავლენის მქონე ზემოქმედებების ხასიათი და გადაუჭრელი საკითხები, პოტენციური რისკების საპასუხო საკმეოვნებების დაფინანსების პირობები (მაგალითად, პირობითი სადეპოზიტო ანგარიშები და სადაზღვევო დაფარვა, სხვა რეაგირების საკმეოვნებებთან ერთად, ობიექტების მიტოვების და ექსპლუატაციის შეწყვეტასთან, სამშენებლო უბნების აღდგენასთან, ნავთობპროდუქტების დაღვრებთან და სხვა განსაკუთრებული შემთხვევებთან დაკავშირებული სამუშაოების დასაფინანსებლად).

- წინასამშენებლო ფაზა
- მშენებლობის ფაზა
- ექსპლუატაცია და მოვლა-შენახვა (ტექნიკური მომსახურება)
- ექსპლუატაციიდან გამოყვანა, დახურვა და აღდგენა

სოციალურ ბუნების პრობლემებთან მიმართებით, უნდა შემუშავდეს შემარბილებელი ღონისძიებები, რომლებიც თანხმობაში უნდა იყოს როგორც ადგილობრივი, ასევე საერთაშორისო ჩარჩო-კონცეფციებთან. ადგილობრივი ჩარჩო-კონცეფცია შეიძლება წარმოდგენილი იყოს სახელმწიფო ან ადგილობრივი ხელისუფლების დონეზე, მაგალითად, როდესაც ქვეყანას გააჩნია სიღარიბესთან ბრძოლის სტრატეგია ან თუ დამუშავებულია სოფლის მეურნეობის განვითარების პოლიტიკა. აღნიშნული ჩარჩო-კონცეფციები შეიძლება დაკავშირებული იყოს სხვა ინფრასტრუქტურის განვითარებასთან, როგორებიცაა საავტომობილო გზების ან ელექტრომომარაგების სისტემების გაუმჯობესება. კონკრეტულად, განათლების და ჯანდაცვის მიმართებით, მნიშვნელოვანია შემარბილებელი ღონისძიებების საჯარო სექტორზე განვრცობა დადებითი ზემოქმედებების გაფართოებისა და მათი მდგრადობის უზრუნველყოფის მიზნით. საერთაშორისო ჩარჩო-კონცეფციები მოიცავს ისეთი ორგანიზაციების მიერ მიღებულ სათანადო დოკუმენტებს, როგორებიცაა გაეროს ბავშვთა ფონდი (UNICEF), გაეროს განვითარების პროგრამა (UNDP), გაეროს ლტოლვილთა უმაღლესი კომისარიატი (UNHCR) და/ან მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაცია (WHO).

ნარჩენი ზემოქმედებები და რისკები

უნდა მომზადდეს ძირითადი ნარჩენი ზემოქმედებების აღწერა და შეფასდეს მათი მნიშვნელოვნების ხარისხი.

განხილულ უნდა იქნას ისეთი გარემოსდაცვითი რისკები, როგორებიცაა უბედური და სახიფათო შემთხვევების პოტენციალი (მაგალითად, ნავთობპროდუქტების დაღვრები, აფეთქებები, შემთხვევითი ნაგებობების მოღიანობის დარღვევა, კაშხლების დანგრევა და ა.შ.). აქვე აღწერილი უნდა იყოს განსაკუთრებულ სიტუაციებზე რეაგირების დაგეგმვის საკითხები და ღონისძიებები, მათი აღექვამის შესაძლებლობის შეფასებასთან ერთად.

სოციალური რისკები უაღრესად დამოკიდებულია გარემოს კონტექსტზე და ისეთ ფაქტორებზე, როგორებიცაა:

- ეკონომიკური ცვლილებები, მაგალითად – ინფლაციური ტენდენციები
- პოლიტიკური ცვლილებები, რომლებსაც შეუძლიათ გაართულონ კონკრეტული შემთხვევითი ღონისძიებების განხორციელება
- გაუთვალისწინებელი მოვლენები, როგორებიცაა სტიქიური უბედურებები
- შემთხვევითი ღონისძიებების გატარებისთვის საჭირო კვალიფიციური ადამიანების დეფიციტი

პროექტის გარემოსდაცვითი და სოციალური შედეგების გაუმჯობესების შესაძლებლობები

ეკოლოგიური

სხვა შესაძლებლობებს შორის:

ჰაბიტატების მდგომარეობის გაუმჯობესება

გამოცალკევება

სამშენებლო უბნის მდგომარეობის გაუმჯობესება და დასუფთავება

წარმოების სისუფთავის ხარისხის ამაღლება

ინსტიტუციური გაძლიერება

შესაძლებლობების გაზრდა

სოციალური

მართალია სოციალური ხასიათის ზემოქმედების შეფასებები ძირითადად უაქროფითი ზემოქმედების შერბილებაზეა ფოკუსირებული, ამ პროცესში ასევე შეიძლება გამოიკვეთოს ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული ადამიანების მიერ პროექტის ტერიტორიებზე გარკვეული სარგებლის მიღების შესაძლებლობები, მაგალითად:

- პროექტის ფარგლებში დროებითი და მუდმივი სამუშაო ადგილების ხელმისაწვდომობა
- ადგილობრივი საწარმოების შესაძლებლობების გაზრდა ქვეკონტრაქტების ფარგლებში მომსახურების გაწევის გზით
- განსახლების საჭიროების შემთხვევაში, შესაძლებელია ადგილობრივი პირებისთვის უკეთესი საცხოვრებელი პირობების შექმნა;
- პროექტი შეიძლება გამოყენებულ იქნას ადგილობრივი სკოლების მიერ სწავლების ახალი შესაძლებლობების გასაჩენად.

თითოეულ პროექტს ექნება განვითარების ხელშეწყობის კონკრეტული შესაძლებლობა, რაც გულმოდგინედ უნდა იქნას განხილული ადგილობრივ მოსახლეობასთან კონსულტაციების წარმოების პროცესში. განვითარების შესაძლებლობების დაძიებისას, განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს ზემოქმედების ტერიტორიაზე მცხოვრებ მოწყვლადი კატეგორიების ადამიანებს ვინაიდან სპეციალური ზომების მიღების გარეშე, სავარაუდოა, რომ ისინი ვერ ისარგებლებენ განვითარების სიკეთით. ეს საკითხი უფრო დეტალურად არის განხილული

მოწვევადი ადამიანების შეფასებაში, რომელიც ა დანართშია მოცემული. მნიშვნელოვანია გვახსოვდეს, რომ ჩართულობაზე და თემის მოთხოვნებზე ორიენტირებული მიდგომა ყოველთვის ვერ უზრუნველყოფს სარგებლის მოწვევად ადამიანებზე გავრცელებას. აქედან გამომდინარე, კონკრეტული კატეგორიების მოწვევადი ადამიანებისთვის საქმიანობებში მონაწილეობის შესაძლებლობის მისაცემად, შეიძლება საჭირო გახდეს სპეციალური ღონისძიებების გატარება, მაგალითად, შეზღუდული ფიზიკური შესაძლებლობების მქონე პირების დასაქმებისთვის სპეციალური საშუალებების მოწყობის სახით.

სამოქმედო გეგმები და მართვის სისტემები

უნდა მომზადდეს და დაფუძნდეს ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედებების და მათთან დაკავშირებული საკითხების საპასუხოდ და შესაძლებლობების ინტეგრირებული და სრულყოფილი სახით გადაჭრისთვის/რეალიზებისთვის გამიზნული მართვის გეგმები, პროგრამები და სისტემები მკაფიოდ განსაზღვრული მიზნების, ვადების, პასუხისმგებლობების და საჭირო რესურსების იდენტიფიცირებით. ამ მიმართებით, შეიძლება სასარგებლო აღმოჩნდეს ბანკის მიერ გამოცემული “სახელმძღვანელო შენიშვნა გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის გეგმების შესადგენად”.

გეგმა უნდა ითვალისწინებდეს მოქნილ მართვას და მოიცავდეს სათანადო სამონიტორინგო საქმიანობებს, რომლებიც მიზნად ისახავენ:

- განხორციელებული შემარბილებელი ღონისძიებების ეფექტიანობას
- წინასწარ გაუთვალისწინებელი უარყოფითი ზემოქმედებების და ტენდენციების გამოვლენას და მათზე სათანადო რეაგირებას
- პროექტისგან მოსალოდნელი სარგებლის და შესაძლებლობების რეალიზებას

მონიტორინგი ფოკუსირებული უნდა იყოს პროექტის განხორციელების და ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების საკვანძო მახასიათებლებზე (ინდიკატორებზე). აღნიშნული ინდიკატორები თავის მხრივ მორგებული უნდა იყოს პროექტის ფონურ ელემენტებთან და გააჩნდეთ მკაფიოდ ჩამოყალიბებული, გაზომვადი, მიღწევადი, შესაბამისი და სათანადო სიხშირით შეფასებადი ხასიათი.

აგრეთვე, საჭირო უზრუნველყოფილ იქნას:

- შესაძლებლობების გაუმჯობესების ღონისძიებების გატარება, როგორცაა პროექტის და/ან მესამე მხარეების (თუ არსებობს) პერსონალის ტრენინგები
- განსაკუთრებული და ავარიული შემთხვევებისთვის შემუშავებული რეაგირების გეგმების შესრულება და ზომების გატარება (ადექვატური რესურსებით უზრუნველყოფის ჩათვლით)

დანართები

- გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მომზადებაზე პასუხისმგებელი პირების ვინაობა
- გამოყენებული ლიტერატურა და ინფორმაციული წყაროები
- საჯარო შეხვედრების და კონსულტაციების ჩანაწერები
- დამხმარე ტექნიკური მონაცემები
- ფოტოსურათების რეესტრი

დანართი #1 სატენდერო წინადადების ფასი

[პრეტენდენტის დასახელება]

[თარიღი]

თანახმა ვარ სატენდერო დოკუმენტაციაში მითითებული სამუშაო შევასრულო ქვემოთ მოცემულ ფასად:

_____ ლარი დღგ-ს ჩათვლით

(თანხა სიტყვიერად) (თანხა გამოხატული რიცხვებში)

დეტალური განფასება

სამუშაოს სახე	- ფასი
--	-
--	-
-	-
--	-

სულ ჯამი

[ხელმომწერის სახელი, გვარი]

[ხელმოწერა] ბ.ა.

დანართი #2 გამოცდილების ფორმა

[პრეტენდენტის დასახელება]

[თარიღი]

ანალოგიურ სამუშაოებზე მუშაობის გამოცდილების სრული პერიოდი ----- წელი.*

#	გაწეული მომსახურება (სახე/ტიპი)	ობიექტი/ტერიტორია	კონტრაქტორი ს (შემსყიდველი ს) დასახელება	ხელშეკრულების ღირებულება	მუშაობის პერიოდი	ფაქტიურად შესრულებული სამუშაოს ღირებულება	წარმოდგენილი დოკუმენტი **
1							
2							
3							
...							

* მინიმუმ 5 წელი

** პრეტენდენტმა უნდა წარმოადგინოს კონტრაქტორთან დადებული ხელშეკრულება (სავალდებულო არ არის) და სამუშაოს მიღება-ჩაბარების აქტები (სავალდებულოა). მოცემული დოკუმენტების ნაცვლად შესაძლებელია წარმოდგენილ იქნეს კონტრაქტორის ცნობა (ხელმოწერილი ორიგინალი), რაც ადასტურებს ხელშეკრულების არსებობას და თუ რა ტიპის და რა ღირებულების სამუშაო ჩაიბარა კონტრაქტორმა.

*** დამატებით შესაძლებელია პრეტენდენტმა სურვილისამებრ წარმოადგინოს სხვა დეტალები.

[ხელმოწერის სახელი, გვარი]

[ხელმოწერა] ბ.ა.

დანართი #3 ავტობიოგრაფიები (CV)

დანართი #4 რეკვიზიტების ფორმა

[პრეტენდენტის დასახელება]

[თარიღი]

პრეტენდენტის დასახელება/იურიდიული ფორმა	
საიდენტიფიკაციო კოდი	
ტენდერში მონაწილეობისას წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის სახელი, გვარი, პირადი ნომერი	
მისამართი	
ტელ.	
e-mail:	
ბანკი	
საბანკო ანგარიშის ნომერი	

[ხელმოწერის სახელი, გვარი]

[ხელმოწერა]

ბ.ა.

დანართი #B საბანკო გარანტიების ძირითადი პირობები

1. გარანტი უნდა იყოს ლიცენზირებული ბანკი ან სადაზღვევო კომპანია.
2. გარანტიები უნდა იყოს უპირობო და გამოუთხოვადი.
3. ბენეფიციარს უფლება ექნება მოითხოვოს და დაუყოვნებლივ მიიღოს გარანტიისგან უზრუნველყოფილი თანხა, ყოველგვარი მტკიცებულებების წარდგენის გარეშე.
4. გარანტიების ვადამდე შეწყვეტის პირობები: ა) გარანტის მიერ ბენეფიციარისთვის გარანტიით უზრუნველყოფილი თანხის სრულად გადახდის შემთხვევაში, ბ) ბენეფიციარის მიერ გარანტირებულ უფლებებზე უარის თქმა და გარანტისთვის გარანტიის დაბრუნების შემთხვევაში.
5. საავანსო გარანტის დამატებითი პირობები:
 - a. გაიცემა ავანსად გადასახდელ სრულ თანხაზე;
 - b. უზრუნველყოფს ავანსის ხელშეკრულებით განსაზღვრული მიზნით გამოყენებას;
 - c. ძალაში შედის გაცემისთანავე და მოქმედებს ავანსის ხელშეკრულების ვადის შესაბამისად;

დანართი #C

სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ ხელშეკრულების პროექტი

ხელშეკრულების პირობების საბოლოო ვარიანტი შეიძლება დაზუსტდეს და დაიხვეწოს ტენდერში გამარჯვებულ პრეტენდენტთან ხელშეკრულების დადების პროცესში

სახელმწიფო შესყიდვის ხელშეკრულება გეოტექნიკური კვლევების ჩატარების შესახებ SPA

ქ. თბილისი

-----, 2014წ.

ერთიმხრივ, სს “ნამახვანი” (შემდგომში – “შემსყიდველი”), წარმოდგენილი დირექტორის გიორგი ჩაჩიბაიას სახით,

მეორემხრივ, შპს----- (შემდგომში “მიმწოდებელი”) წარმოდგენილი დირექტორის -----სახით,

იმ გარემოებიდან გამომდინარე, რომ 2014 წლის ----- შემსყიდველის მიერ სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის პირველი პუნქტის “ჟ” ქვეპუნქტის შესაბამისად გამოცხადებულ ტენდერში SPA----- გამარჯვებულად გამოცხადდა შპს----- ფასით ----- ლარი დღგ-ს ჩათვლით ვთანხმდებით შემდეგზე:

1. ხელშეკრულების საგანი

1.1. წინამდებარე ხელშეკრულების საფუძველზე მიმწოდებელმა უნდა განახორციელოს ხელშეკრულების დანართ #1-ში (TOR) ჩამოთვლილი სამუშაოები (CPV –71313400) შემდგომში „სამუშაო/სამუშაოები“.

1.2. შემსყიდველი ვალდებულია გადაუხადოს მიმწოდებელს სამუშაოს შესაბამისი ღირებულება ხელშეკრულების მე-7 პუნქტის შესაბამისად

3. მომსახურების გაწევის პირობები

3.1 მიმწოდებელი ვალდებულია შეასრულოს სამუშაო არაუგვიანეს -----.

3.2 სამუშაოს შესრულების ადგილია მისი განხორციელების ფაქტიური ადგილი.

4. გასაწევი მომსახურების ხარისხი

4.1 მიმწოდებელი იღებს ვალდებულებას, რომ გაწეული მომსახურების ხარისხი უპასუხებს ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ პირობებს და დააკმაყოფილებს შემსყიდველის მოთხოვნებს.

4.2 მიმწოდებელი ვალდებულია შეტყობინების მიღებისთანავე განახორციელოს უხარისხოდ შესრულებული მომსახურების ან მისი ნაწილის გამოსწორება შემსყიდველის მხრიდან რაიმე დამატებითი დანახარჯების გაწევის გარეშე.

5. ხელშეკრულების შესრულების კონტროლი (ინსპექტირება)

5.1 ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების პერიოდულ ინსპექტირებას და კონტროლს ნებისმიერ ეტაპზე ახორციელებს შემსყიდველი.

5.2 მიმწოდებელი ვალდებულია საკუთარი რესურსებით უზრუნველყოს შემსყიდველი კონტროლის (ინსპექტირების) ჩატარებისათვის აუცილებელი პერსონალით, ტექნიკური საშუალებებით და სხვა სამუშაო პირობებით. იმ შემთხვევაში, თუ შემსყიდველი კონტროლის (ინსპექტირების) მიზნით გამოიყენებს საკუთარ ან მოწვეულ პერსონალს, მის შრომის ანაზღაურებას უზრუნველყოფს თვით შემსყიდველი.

6. შესყიდვის ობიექტის მიღება-ჩაბარების წესი

6.1 შესყიდვის ობიექტის მიღება-ჩაბარება განხორციელდება შემსყიდველისა და მიმწოდებლის უფლებამოსილი წარმომადგენლების მიერ მიღება-ჩაბარების აქტის გაფორმებით.

6.2 მიღება-ჩაბარების აქტების გაფორმების პარალელურად, მიმწოდებელი ვალდებულია წარმოუდგინოს შემსყიდველს შესაბამისი საგადასახადო დოკუმენტაცია (მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად).

7. ანგარიშსწორება და ანგარიშსწორების ვალუტა

7.1 ანგარიშსწორება მოხდება უნაღდო ანგარიშსწორებით ლარში.

7.2 ანგარიშსწორება მოხდება მიღება-ჩაბარების აქტის გაფორმებიდან და შესაბამისი საგადასახადო დოკუმენტაციის წარმოდგენიდან 20 (ოცი) კალენდარული დღის განმავლობაში.

7.3 მხარეები შესაძლებელია შეთანხმდნენ ავანსირებაზე არაუმეტეს საერთო თანხის 20 %-ისა, მხოლოდ სატენდერო დოკუმენტაციაში გათვალისწინებული საბანკო გარანტიის წარდგენის შემთხვევაში.

7.4. ხელშეკრულების ღირებულების შეცვლა დაუშვებელია, თუ ამ ცვლილებების შედეგად იზრდება ჯამური ღირებულება ან უარესდება ხელშეკრულების პირობები შემსყიდველი ორგანიზაციისათვის, გარდა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 398-ე მუხლით დადგენილი შემთხვევებისა.

7.5. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 398-ე მუხლით გათვალისწინებული პირობების დადგომის შემთხვევაში, დაუშვებელია სახელმწიფო შესყიდვის შესახებ ხელშეკრულების ჯამური ღირებულების 10%-ზე მეტი ოდენობის გაზრდა.

8. ხელშეკრულების პირობების შეუსრულებლობა

8.1 ფორს-მაჟორული პირობების გარდა, ხელშეკრულების დამდები მხარეების მიერ ხელშეკრულების პირობების შეუსრულებლობის, არაჯეროვნად შესრულების ან/და დაგვიანებით შესრულების შემთხვევაში გამოიყენება საჯარიმო სანქციები.

8.2 ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულების შემთხვევაში მიმწოდებელს დაეკისრება ჯარიმის გადახდა ყოველ ჯერზე ხელშეკრულების ღირებულების 0,1%-ის ოდენობითან.

8.3 შესრულების ვადის გადაცილებისათვის მიმწოდებელს დაეკისრება პირგასამტეხლოს გადახდა, _ ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე ხელშეკრულების ღირებულების 0.1%-ის ოდენობით.

8.5 პირგასამტეხლო გადახდილ უნდა იქნას მხარისთვის აღნიშნულის თაობაზე გადაწყვეტილების (წერილი ჯარიმის დაკისრების თაობაზე) გაცნობიდან არაუგვიანეს 2 კვირისა.

8.6 პირგასამტეხლოს გადახდა არ ათავისუფლებს ხელშეკრულების მხარეებს ძირითადი ვალდებულებების შესრულებისაგან.

8.7 წინამდებარე ხელშეკრულების დადებამდე მიმწოდებელმა წარუდგინა შემსყიდველს საბანკო გარანტია ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულების უზრუნველსაყოფად ხელშეკრულების სრული ღირებულების 5% ოდენობით.

8.8. შემსყიდველს უფლება აქვს ცალმხრივად გაქვითოს მიმწოდებლის მიერ მისთვის გადასახდელი ნებისმიერი თანხა, მის მიერ გადასახდელ ნებისმიერ თანხაში, ცალმხრივად, მიმწოდებლის თანხმობის გარეშე.

9. ხელშეკრულების შეწყვეტა

9.1 ხელშეკრულების დამდები ერთ-ერთი მხარის მიერ ხელშეკრულების პირობების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულების შემთხვევაში, მხარე ვალდებულია მეორე მხარეს დაუდგინოს გონივრული ვადა ვალდებულების შესასრულებლად და ვადის უშედეგოდ გასვლის შემთხვევაში შეწყვიტოს ხელშეკრულება.

9.3 ხელშეკრულების შეწყვეტისას მხარეს შეუძლია მოითხოვოს ზიანის ანაზღაურება, რომელიც მას მიადგა მეორე მხარის მიერ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შეუსრულებლობით.

9.5 შემსყიდველს შეუძლია მიიღოს გადაწყვეტილება ხელშეკრულების ცალმხრივად შეწყვეტის შესახებ დამატებითი ვადის მიცემის გარეშე თუ:

- ა) მიმწოდებლის მიერ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების ორჯერ ან მეტჯერ დარღვევის შემთხვევაში;
- ბ) მიმწოდებლის მიერ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების 10 კალენდარულ დღეზე მეტი ვადით გადაცილების შემთხვევაში;
- გ) სახელმწიფო კომპეტენტური ორგანოს მიერ ნამახვანის ჰესის პროექტის შეჩერების შემთხვევაში (ასეთ შემთხვევაში დამდგარი ზიანი არ ანაზღაურდება);
- დ) საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში.

10. ფორს-მაჟორი

10.1 ხელშეკრულების პირობების ან რომელიმე მათგანის მოქმედების შეჩერება ფორს-მაჟორული გარემოებების დადგომის გამო არ იქნება განხილული როგორც ხელშეკრულების პირობების შეუსრულებლობა ან დარღვევა და არ გამოიწვევს საჯარიმო სანქციების გამოყენებას და მიმწოდებლისათვის ხელშეკრულების შესრულების გარანტიის დაუბრუნებლობას.

10.2 ამ მუხლის მიზნებისათვის „ფორს-მაჟორი“ ნიშნავს მხარეებისათვის გადაულახავ და მათი კონტროლისაგან დამოუკიდებელ გარემოებებს, რომლებიც არ არიან დაკავშირებული შემსყიდველისა და/ან მიმწოდებლის შეცდომებსა და დაუდევრობასთან და რომლებსაც გააჩნია წინასწარ გაუთვალისწინებელი ხასიათი. ასეთი გარემოება შეიძლება გამოწვეული იქნას ომით ან სტიქიური მოვლენებით, ეპიდემიით, კარანტინით და ემბარგოს დაწესებით, საბიუჯეტო ასიგნებების მკვეთრი შემცირებით და სხვა.

10.3 ფორს-მაჟორული გარემოებების დადგომის შემთხვევაში ხელშეკრულების დამდებმა მხარემ, რომლისთვისაც შეუძლებელი ხდება ნაკისრი ვალდებულებების შესრულება, დაუყოვნებლივ უნდა გაუგზავნოს მეორე მხარეს წერილობითი შეტყობინება ასეთი გარემოებების და მათი გამომწვევი მიზეზების შესახებ. თუ შეტყობინების გამგზავნი მხარე არ მიიღებს მეორე მხარისაგან წერილობით პასუხს, იგი თავისი შეხედულებისამებრ, მიზანშეწონილობისა და შესაძლებლობისა და მიხედვით აგრძელებს ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებას და ცდილობს გამოწახოს ვალდებულებების შესრულების ისეთი ალტერნატიული ხერხები, რომლებიც დამოუკიდებელნი იქნებიან ფორს-მაჟორული გარემოებების ზეგავლენისაგან.

10.4 იმ შემთხვევაში თუ ფორს-მაჟორული გარემოებების დადგომის გამო, იცვლება ხელშეკრულებით გათვალისწინებული რომელიმე პირობა, აღნიშნული ცვლილება უნდა გაფორმდეს მხარეთა წერილობითი შეთანხმების სახით.

11. ხელშეკრულებაში ცვლილებების შეტანა

ხელშეკრულების პირობების ნებისმიერი ცვლილება (მათ შორის მხარეთა შეთანხმებით ხელშეკრულების შეწყვეტა) უნდა გაფორმდეს წერილობით, რომელსაც ხელს აწერენ მხარეები.

12. უფლებების გადაცემა

12.1 მიმწოდებელი ვალდებულია შემსყიდველს წარუდგინოს წერილობითი განცხადება მესამე პირისათვის მთლიანი ან დარჩენილი უფლება-მოვალეობების გადაცემის თაობაზე, აგრეთვე, მესამე პირის წერილობითი თანხმობა ხელშეკრულებით განსაზღვრული მთლიანი ან დარჩენილი ვალდებულებების შესრულების თაობაზე.

12.2 მიმწოდებელს არა აქვს უფლება მხარეთა (შემსყიდველი - მიმწოდებელი - მესამე პირი) წერილობითი შეთანხმების გარეშე მთლიანად ან ნაწილობრივ გადასცეს მესამე პირს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული უფლება-მოვალეობანი.

12.3 უფლება-მოვალეობების გადაცემა ფორმდება მხარეთა წერილობითი შეთანხმებით (შემსყიდველი - მიმწოდებელი - მესამე პირი).

13. ხელშეკრულების ღირებულება და მოქმედების ვადა

13.1 ხელშეკრულება ძალაში შედის მხარეების მიერ ხელმოწერიდან და მოქმედებს მხარეთა ვალდებულებების სრულად შესრულებამდე.

13.2 მიმწოდებლის მიერ შემოთავაზებული შესასრულებელი ვალდებულების ფასი წარმოადგენს ხელშეკრულების ღირებულებას.

14. ურთიერთობა ხელშეკრულების დამდებ მხარეებს შორის

14.1 ნებისმიერი ოფიციალური ურთიერთობა ხელშეკრულების დამდებ მხარეებს შორის უნდა ატარებდეს წერილობით ფორმას. წერილობითი შეტყობინება, რომელსაც ერთი მხარე ხელშეკრულების შესაბამისად უგზავნის მეორე მხარეს, იგზავნება საფოსტო გზავნილის სახით ან ბარდება ხელზე. ოპერატიული კავშირის დამყარების მიზნით დასაშვებია შეტყობინების მეორე მხარისათვის მიწოდება დეპეშის, ტელექსის, ელექტრონული ფოსტის ან ფაქსის გაგზავნის გზით ხელშეკრულებაში მითითებულ რეკვიზიტებზე.

14.2 შეტყობინება მიღებულად ითვლება ადრესატის მიერ მისი მიღების დღეს.

15. სადაო საკითხების გადაწყვეტა

15.1 ხელშეკრულების დამდები მხარეები თანხმდებიან მასზედ, რომ ნებისმიერი უთანხმოება და დავა წარმოქმნილი მათ შორის ხელშეკრულების ან მასთან დაკავშირებული საკითხების ირგვლივ, შესაძლებელია გადაწყდეს მხარეთა გონივრული შეთანხმებით. შეუთანხმებლობის შემთხვევაში საქმეს წყვეტს თბილისის საქალაქო სასამართლოს.

15.5 ხელშეკრულება დადებულია საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად და ინტერპრეტირებული იქნება საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით.

16. სხვა პირობები

16.1 ამ ხელშეკრულებით გაუთვალისწინებელი პირობები რეგულირდება საქართველოს კანონმდებლობით.

16.2 ხელშეკრულება შედგენილია ქართულ ენაზე, ოთხ ეგზემპლარად, რომელთაგან თითოეულს აქვს თანაბარი იურიდიული ძალა და ინახება ხელმოწერ მხარეებთან (ერთი პირი მიმწოდებელთან და სამი პირი შემსყიდველთან). ხელშეკრულებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი მიმოწერა შესრულებული უნდა იყოს ქართულ და ინგლისურ ენაზე.

16.3 წინამდებარე ხელშეკრულების ნებისმიერი ცვლილება ან დამატება ძალაშია მხოლოდ მას შემდეგ, რაც იგი წერილობითი ფორმითაა შედგენილი და ხელმოწერილი მხარეთა მიერ.

17. მხარეთა რეკვიზიტები და ხელმოწერები